

УКРАПРЕС

• ОГЛЯД УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ •

VOL. II ВЕРЕСЕНЬ-ЖОВТЕНЬ • 1983 • SEPTEMBER - OCTOBER NO. 9-10 (19-20)

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

стор.

Від редактора: довідник про Україну й українців.....	2
У калейдоскопі редакційних статей	4
Критичний огляд української преси	6
Із арсеналу журналістичної «етики»	16
Два середовища — два становища	21
Чи потрібний Україні американський консулят?	25
Каліфорнійським українцям до уваги	26
Веселим оком	13 . 15 . 20
Коротко — про важливe	31
Доброчинці «Украпресу»	31

З огляду на фінансові труднощі видавництва, це
збільшене число виходить за два місяці —
вересень і жовтень

DR. IWAN OWECHKO
P.O. BOX 811
GREELEY, COLORADO 80632
U.S.A.

ФОРУМ ВІЛЬНОЇ КРИТИЧНОЇ ДУМКИ,
РІЗНИХ ПОГЛЯДІВ І ПЕРЕКОНАНЬ ТИХ, ЩО НЕПОХИТНО
СТОЯТЬ НА ДЕРЖАВНО-САМОСТІЙНИЦЬКИХ ПОЗИЦІЯХ

"UKRAPRESS"

Річна передплата — 20 ам. дол.
Окремий примірник — 2 ам. дол.
Лет. поштою в Європу й інші
західноєвропейські країни — 40 ам. дол.

Dr. Iwan Owechko

P.O. Box 811, Greeley, Colorado 80632 — U.S.A. • 303 — 352-2409

ВІД РЕДАКТОРА

КИШЕНЬКОВИЙ ДОВІДНИК ПРО УКРАЇНУ Й УКРАЇНЦІВ (Англомовне видання)

Його, того довідника, ще нема, але він уже є у видавничому пляні «Украпресу». І якщо б навіть цьому журналові прийшлося перейти на неперіодичність виходу в світ через фінансові труднощі (див. про це в іншому місці цього числа), ідея англомовного кишенькового довідника про Україну й українців буде зреалізована і то досить скоро. Чому? Як? І що?

Викладаючи в університеті не тільки російську та іноді німецьку мови (українознавчих предметів покищо в цьому університеті нема в програмі), мені вдалося кілька літ тому дістати затвердження двох додаткових курсів, що іх щороку викладаю англійською мовою: один про дисидентські рухи в ССР, на якому я, звичайно, зосереджу найбільшу увагу на українські рухи, а при тому й подаю матеріал про Україну й українців взагалі, а другий — т.зв. «сівілізейшн» курс про народи ССР, під який можна завжди підігнати також і найбільше українську культуру, звичаї, обряди і т.д. і т.п., аж до зразків українського мовлення. Професор кожного американського університету, завдяки законам про академічну свободу, має можливість вільно укладати плян свого курсу, і звідси походять, з одного боку, оті лівацькі мозкопромивання студентів діякими професорами, а з другого — це дає можливість також свідомим українським професорам поборювати ту лівизну та знайомити студентів з правдивими фактами, як про комуномосковську дійсність взагалі, так і про Україну й українців зокрема.

Тож, маючи до діла з молодими американськими студентами, я завжди відчував і відчуваю пекучу потребу і брак короткого, популярного довідника про Україну й українців англійською мовою. Є багато книжок і книг на ту тему, але не можна студента змусити всіх іх купувати або розшукувати в бібліотеках: поперше, такі згадані курси відбуваються лише протягом неповних трьох місяців, і треба бути завеликим оптимістом, щоб сподіватися від

сучасних американських молодих людей такої витрати часу, подруге — в бібліотеці може бути одна-дві книги на ту тему на якихось 30-35 студентів, і потретє — на тих курсах мова йде не тільки про Україну й українців (хоч про те найбільше), а й про інші народи ССР, отже студентам просто фізично не було б можливості за ті три місяці перечитати, всі товсті книжки про всі народи, якби таких книжок і було більше в бібліотеці. Коротко: якби я мав під руками щось сконденсоване, але яке б охоплювало всі часи й усі аспекти історії, життя-буття і боротьби та сучасної ситуації України й українців, його студенти радо б перечитали, і ефект від того був би куди більший, ніж є тепер. І я певний, що таких, як я, українських професорів в американських університетах є багато і вони мають ті самі труднощі.

Та й не тільки студентам потрібний такий короткий, сконденсований, кишенькового практичного формату сторінок на 60-100 англомовний довідник. Адже кожному українцеві в Америці, Канаді, Англії чи Австралії приходиться часто вести розмову з уродженцями тих країн, які часто-густо мало або помилково поінформовані про нас і нашу батьківщину. Нашим людям часто не вистачає ані даних під руками, ані достатнього знання чужої мови або й відержки-витривалости як слід поінформувати такого чужинця про Україну й українців. Та й не тільки чужинця — часом і наші власні діти чи внукі залюбки прочитали б щось подібне в такому довідникові, замість вислуховувати наші безпляновані, доривочні, з безконечними повторюваннями оповідання, здебільшого із власного переживання, але без систематизованого плянування.

Ось тому я й хочу видати такий довідник, що був би свого роду суперконденсованою українознавчою ніби енциклопедією. І видати щонайменше 5,000-им накладом, щоб собівартість кожного примірника обійшлася якнайде-

шевше. За моїми приблизними підрахунками на таке видання треба було б приблизно 5,000 дол., і таку книжечку можна було б продавати по 2 дол. за примірник, а більшу кількість — 10, 20, 50 чи 100 примірників — по нижчій, гуртовій ціні (але це тільки приблизні підрахунки — точні подам пізніше). Чи не замовив би собі кожний свідомий українець кілька чи кільканадцять таких примірників для вживання серед англомовних знайомих і приятелів?

ЧИ НЕ ДЛЯ ТОГО МИ ПІШЛИ В ЧУЖИЙ СВІТ, щоб донести ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ Й УКРАЇНЦІВ ДО ТИХ, що тієї ПРАВДИ НЕ ЗНАЮТЬ?

На видання такої книжечки і в такому великому або й більшому накладі «Украпрес» покищо грошей, звичайно, не має. Але є бодай один великий плюс «Укрпресу» в його відносинах з американською друкарнею: ми маємо, хоч і обмежний, все ж деякий кредит, і то такий, що його можна «розтягнути» на довший час, ніж будь-де і будь-ким, зокрема коли йдеться про таку оригінальну ідею. Цією можливістю я хочу скористатися, а тим часом сподіватися вже відтепер замовлень на запляноване видання. Що ви на це скажете, Шановні Читачі у всьому українському світі! поза Україною?

ВАЖЛИВА ПРИМІТКА: Гроші із замовленням Довідника, як і пожертви-датки на його видання, будуть опубліковані в пресі й будуть призначені тільки на видання того Довідника. В разі непередбаченої ситуації чи труднощів в реалізації цього задуму, всі гроші — на довідник і пожертви — будуть повернені платникам-замовцям, про що кожний одержить офіційну посвідку з такою гарантією.

А тепер дещо про технічний порядок виконання задуму.

Як уже сказано, це буде малого, кишеневого формату, але з відповідним графічним оформленням, публікація на 60-100 сторінок. Кожні дві сторінки будуть починатися певним питанням-темою, а нижче йтиме сконденсоване двосторінкове пояснення. Таких питань, отже, буде 30-50. Щоб охопити всі аспекти зацікавлень чужинців Україною й українцями, я хочу, щоб широка читацька громада взяла також участь у виготовленні тих питань, які, в координації з кількома мною запрошеними співавторами видання, імена яких будуть опубліковані в Довіднику, будуть взяті до уваги

при його впорядкуванні. Тож уже тепер, Шановні Читачі, подумайте-пригадайте, з якими питаннями вам найбільше приходилося мати до діла при розмовах з чужинцями про Україну? Присилайте ті питання на мою адресу!

Шановних учителів, викладачів і професорів американських шкіл запрошую також до добровільної співпраці в цьому, як також прошу подумати про замовлення заплянованої публікації, або, принаймні, подати свої думки-сugestії.

Заплянований ДОВІДНИК не може бути і не буде жодною конкуренційною публікацією будь-якому існуючому виданню про Україну й українців, бо це буде оригінальне популярне видання, якого нема ані в такій формі, ані такого формату, ані для тієї мети, як цей ДОВІДНИК. Ніяких контролерсій у ньому не буде — буде те, з чим погодиться кожний чесний українець. Якщо ж на якесь питання не буде знайдено однієї, всіма визнаної відповіді, таке питання або буде взагалі випущене, або відповідь буде подана в двох варіантах. Стиль і мова ДОВІДНИКА будуть доступні кожному пересічному англомовному читачеві.

Хай наукові установи видають товсті наукові праці для тих, що мусять або повинні б глибоко студіювати ті проблеми! А ми — в допомогу науковцям — дамо в руки звичайно-му, пересічному американцеві, канадцеві, англійцеві чи австралійцеві (або й власним дітям і внукам) щось таке, на що він матиме час і охоту — популярний сконденсований, всеохоп-лючий кишеневкий ДОВІДНИК про нас і нашу та наших предків Батьківщину від найстародавніших часів аж дотепер, поділивши книжечку на розділи головних етапів і подій, про які мусить знати чужинець. Це зробить своє добре діло.

Іван Овєчко

ПРЕДСТАВНИЦТВА «УКРАПРЕСУ»

на В. БРИТАНІЮ:

M. Humeniuk

**32, Barrydale Avenue Nottingham, NG9 1GN
Beeston, Great Britain**

НА СКАНДІНАВІЮ:

**Walerian Fedortjuk
Sorang - Ramfall
S-573 00 Tranås
Sweden**

У КАЛЕЙДОСКОПІ РЕДАКЦІЙНИХ СТАТЕЙ

Мстислав В. Дольницький

Нам необхідний „найвищий суд”

Односторонність, непоступливість, а деїнколи й крайній фанатизм є дуже поганими прикметами, бо вони затуманюють ум і доводять до того, що люди дивляться на всі явища в громаді через скривлені окуляри.

Ми вже не раз писали, і з цим погоджуються широкі кола нашого громадянства, що винуватими в нашому розбитті не є тільки одна чи друга сторона. У цьому винні ми всі, а причиною того є наше минуле політичне виховання, нездібність шанувати думку інакше думаючого, нерозуміння демократичних принципів, брак звичайного об'єктивізму. Як висловився був один чи два автори у своїх статтях в нашій газеті, ми всі повинні вдаритися в груди, перестати жити минулим і дивитися вперед. Ми всі однозгідні в тому, що наші заходи надати українській справі і проблемі ширшого розголосу, не дають таких успіхів, як треба і яких ми хотіли б. Цей факт повинен переконати кожного, що ми не працюємо як слід і тому треба спільними зусиллями шукати інших шляхів нашої діяльності. Наші впливи на загально-американське життя, зокрема політичне мінімальні, а з того радіють наші вороги. Ми повинні бути свідомі, що всякі проклямації, навіть від найвищих кіл, це данина виборцям, і не мають більшого практичного значення.

Наші громадсько-політичні і партійно-політичні кола, в більшості засліплени доктринерством, фактично воюють з вітряками, добачають лиху там, де його нема, а кожну спробу посередництва або нециро приймають, або рішуче відкидають. У цій політичній розгрі ми дійшли до стадії ненависті брат до брата і цілком забули, що при добрій волі можна розв'язати найбільш складну проблему. Ми так кричимо голосно, що не чуємо ані одного, ані самі себе. Доливанням оліви до вогню не можна розв'язати жодної проблеми.

Напочатку грудня цього року має відбутися IУ Конгрес СКВУ і з різних сторін доходять вістки, що одному з наших найбільших досягнень і найгрізніших для ворога колючик — Світовому Конгресові Вільних Українців — загрожує розвал. За кулісами говорять про можливість зламання принципу договорення, що було головною причиною трагедії XIII Конгресу УККА і про обрання на президента СКВУ чільного партійного лідера. У нас все ще нема зрозуміння, що коли в країнових установах чи в СКВУ, переможною вийде таке чи інше політичне угруповання, інші можуть від нього відійти. Як УККА, так і СКВУ мусить бути установами, що репрезентують усіх, бо інакше вони не мають рації існування і корисними не можуть бути.

Не тільки ми, але й інші висували пропозиції, щоб крайові чи світові організації очолювали люди, які не зв'язані з будь-якою політичною, зокрема ідеологічною організацією. Такі установи, як УККА та СКВУ, повинні очолювати політично вироблені люди, а не особи з партійними поглядами. Як довго ми цього не будемо розуміти, про справжнє замирення в нашій громаді не може бути й мови.

Ми переконані, що українська спільнота у вільному світі досить уже вироблена, віддана українській справі, високо патріотична. Нам не стає провідників великого масштабу і, здається, в цьому все лих. Тому нам необхідно йти за прикладами інших народів та держав, які у своїй політичній мудрості мають установу найвищого суду, чи трибуналу, на рішення якого всі повинні погодитись, щоб він у важких ситуаціях видав, зобов'язуючу для всіх опінію. Ясно, що створення такого суду чи трибуналу не є легкою справою, бо не так легко знайти високо вироб-

лених і безсторонніх громадсько-політичних людей. Спірним може бути також питання, хто має визначувати членів такого суду, трибуналу чи „ради старших”, але, на наш погляд, за згодою всіх, може бути допоміжна наша Церква.

Над висловленими тут думками варто призадуматися всім, які керують нашим життям і твердять, що вони справжні патріоти.

Від ред. «Украпресу»:

„АМЕРИКА” 14 ЛИПНЯ 1983

Яка Церква? Церква чи Церкві?

Де були українці?

Відсутність українців на демонстраціях корейців перед Об'єднаними Націями в Нью Йорку — це сумний доказ безголов'я в українській громаді в Америці та відсутностітого політичного інстинкту, який повинен був продиктувати використання такої нагоди для виявлення своєї солідарності з корейцями. Формально існує Український Конгресовий Комітет Америки, формально існує Державний Центр УНР на чужині, існує в Нью Йорку Комітет американсько-українських організацій Великого Нью Йорку, Відділ УККА, з своїм апаратом, — існують і молодечі організації, які маніфестують свою співпрацю щорічними закликами в „Дні Солідарності”. Це добре і гарно, що громада приготовляється до масової демонстрації у Вашингтоні з нагоди штучного голоду в Україні. Це гарно і добре, що Владики всіх наших Церков погодилися спільно відзначити 1000-річчя заведення християнства в Україні. Але поруч із такими супоукраїнськими подіями і проблемами раз-ураз виринають такі міжнародні події, що їх треба використовувати для заманіфестування нашої, української, „приявности” на протиболішевицькому фронті.

Годі закидати тут вину тільки якісь одній нашій організації, що в демонстраціях корейців бракувало українців. Винуваті тут усі українські люди в Америці, винувата тут ціла українська громада, позбавлена лідерства, але й позбавлена тієї політичної зрілості, яка каже дивитися на все, що діється, очима зверненими на Україну.

СВОБОДА, СЕРЕДА, 14-го ВЕРЕСНЯ 1983

ПРИМІТКА «Украпрес»-у:

А де ж була й "друга централя" – УАКР як "репрезентант"?..
Адже ж

Учасники нарад однозгідно рішили звернутися до президії СКВУ, щоб вона признала Українську Аме-

риканську Координаційну Раду, як репрезентанта українців Америки.

СВОБОДА, 16-го ТРАВНЯ 1983

КРИТИЧНИЙ ОГЛЯД НАШОЇ ПРЕСИ

П.Грибанівський

ГАЗЕТА І ЇЇ РЕДАКТОР

Беручи в руки тижневик «Українська думка», єдиний український часопис в Англії, що його видає в Лондоні Союз Українців у Великій Британії, перше, на що звертаємо увагу, це яскравий, стилізованими літерами виконаний його заголовок. Потім зауважуємо підкresленний заголовок передовиці, просторі розташовані на трьох шпальтах, чіткість друку, численні й доброї якості ілюстрації, спокійну, фахову верстку сторінок.

Ці засоби друкарського оформлення надають газеті імпозантного, солідного вигляду, який уже сам по собі заохочує взяти часопис у руки.

Потім ми пробігаємо очима по сторінках часопису, і нас зацікавлює вже його зміст. Нашу увагу раз-у-раз затримують на собі заголовки передовиць, з яких перечислю кілька:

«Американське русофільство», «Пріоритет української організованості», «Клопітлива спадщина Брежнєва», «До питання українсько-жидівських взаємин», «Січневі акти і висновки з них», «На прославу Алли Горської», «Наша балакучість», «Чи тяниш, брате мій!», «Советські міти» та інші.

Теми передовиць, як бачимо, цікаві. Статті в «У.Д.» — і передовиці, і всі інші матеріали — написані в кваліфікованому публіцистичному стилі, по-діловому, а нерідко і з певною дозою емоціональності й кольору — в залежності від теми. І, що я хочу особливо відзначити, передові статті пишуться різними авторами. Цю практику я порекомендував би й іншим нашим часописам. Оскільки кожен автор має свій особистий стиль, різноавторські передовиці дають змогу уникати «однотонності» в них, роблять читання їх цікавішими.

І передовиці, й інші статті газети справляють добре враження широтою інформації і тематики, компетентністю аргументації. Коли в них є елемент полеміки, то назагал у добром тоні. Щоправда, в полемічних нотатках Софії Наумович забагато непотрібної «темпераментності».

В «Українській думці» раз-у-раз зустрічаємо авторів, які в нашій пресі вже набули репутації

досвідчених журналістів з виробленою манерою письма, зі знанням трактованих ними проблем. Численність авторів свідчить і про добру репутацію самої газети.

Крім статей на сухо політичні теми, знаходимо в «У.Д.» чимало хроніки та матеріялу про культурне життя діаспори, статті наукового, зокрема історичного, змісту, статті на міжнародні теми, на економічні теми (наприклад, «Різні варіанти участі робітників у прибутках»), спогади з минулого, літературно-критичні статті, рецензії, медичні поради, цікаві всячинки.

Регулярно з'являються в часописі спеціальні сторінки: «Літературна сторінка», в якій даються твори і авторів з діаспори, і підсовєтських авторів; «Жіноча сторінка»; «Логос» — сторінка, присвячена проблемам нашого шкільництва; «Голос молоді»; сторінка церковних справ. Ці сторінки мають свої власні редакції. Наприклад, літературну сторінку видає управа Товариства українських літераторів у Великобританії; сторінку «Логос» видає Спілка українських учителів і виховників; жіночу сторінку — Об'єднання українських жінок; «Голос молоді» — СУМ в Англії. «Українська думка» гостинно прийняла до себе всі ці видання, які дають їй широкий діапазон інтересів і тем.

Треба, між іншим, відзначити, що оскільки «Українська думка» є часописом партійно заангажованим, у ньому є немало й сухо партійних матеріялів, партійної хроніки. Ідеологічні позиції видавців, звичайно, зафарблюють усі матеріали часопису, але — і це треба підкresлити з притиском — його ідеологічність не має нав'язливого характеру, а більшість «позапартійних» матеріялів має безперечний інтерес для читачів з різних політичних угруповань.

Мою увагу привернули до себе такі, наприклад, статті: «Нова людина» і «Зміни в ССР» М.Кучера, «Українка в британській пресі» І.К., «Перша українська школа під царською зaimанчиною» В.Луцева, «Прихильна і ворожа французька україніка» С.Наумович,

«Засади українського консерватизму» І. Горобця, стаття про мистця Роберта Лісовського, написана В. Поповичем, та чимало інших, перелічити які тут неможливо.

Звичайно, я не можу знати, які саме статті написані спеціально для «Української думки», а які передруковано звідкись, але, оскільки передрук ніде не позначено, то треба думати, що все це оригінальні матеріали. Щоправда, деякі статті наукового змісту справляють враження передруків із советських газет, якщо судити з їх мови. Якщо це так, то передруки слід позначати.

В «Українській думці» приємно вражає відсутність провінціяльної, парафіяльної обмеженості. Деякі матеріали, нариклад, перекладено з російської мови. Не знаю, чи перекладаються з російської мови фейлетони Г. Шахновича, чи він їх пише українською мовою сам.

Мова «Української думки»? Оскільки більшість її авторів — галичани, то можна було чекати в ній значно більшої «галичанськості» мови. Але цього немає. Звичайно, несильне забарвлення її галичанізмами можна спостерегти в таких, наприклад, фразах, як «американське русофільство чимало причинилося до поганого становища, в якому знайшлися З'єднані Стейти Америки під оглядом політичним, стратегічним і економічним». Оці «погане становище», «чимало причинилося», «в якому знайшлись», «під оглядом» — це явні

галичанізми, і похиби, подібні до цих, можна знайти в різних матеріялах. Але є й статті, написані цілком літературною мовою, при чому, таких матеріалів, здається мені, значно більше. Загалом, мова «Української думки» в межах можливого цілковито прийнятна для нас.

Ще одне хочу наголосити особливо: в стилістичному відношенні цей часопис — один з найкращих у нашій діаспорі. Уважно вчитуючись у його матеріали, я не знахodив тих стилістичних дивоглядів, якими кишають або принаймі рябіють інші наші часописи. Але редакторові все таки не слід заспокоюватись. Суто політичні матеріали поребують пильнішого правлення мовостилю.

Підсумовуючи свої враження від перегляду «Української думки», хочу відзначити, що в особі С. Фостуна цей часопис має кваліфікованого й працьовитого редактора, який дбає і про солідність свого часопису, і про його мовно-стилістичний характер. Він уміє робити свою газету інтелігентною, змістовою, цікавою для різних категорій читачів — не лише для своїх однопартійців, а й для всіх, хто хоче провести якусь годину за читанням газети з користю для себе. Незважаючи на свою «заангажованість», газета не має настирливого доктринерського характеру, прагне «соборності» ширини інформації, коректності, всього того, що ми називаємо «газетною культурою».

ДО ПРОБЛЕМИ ЗМІСТУ І МОВИ

Ще до того, як я вперше взяв у руки філадельфійський щоденник «Америка», орган Союзу українців-католиків в Америці «Провидіння», я вже чув про те, що цей часопис є одним із найсерйозніших, найсолідніших часописів нашої діаспори, що редактор М. Дольницький зробив його загально визнаним авторитетним органом об'єктивної політичної думки.

Хоч «Америка» називає себе католицьким часописом, ніби обмежуючи цим діапазон своїх інтересів, проте її зміст виходить ген поза клерикальну тематику. (До речі, я так і не розумію, чому ця газета називається «Америка». Може колись для цього були якісь причини, але нині вони, напевно, уже уневажнені).

Безперечно, церковна тематика посідає в «Америці» чільне місце, але її перевага не кидається у вічі й сприймається як щось

незаперечне, бо, зрештою, кожна газета має свою «льокальну» сферу інтересів, свою власну читацьку аудиторію, інтереси якої вона обслуговує.

Зате в «Америці» можна знайти різноманітний і змістовний матеріал. Тут насамперед можете прочитати міжнародну інформацію, хоч і не завжди, але здебільшого пов'язану з інтересами нашої діаспори. Наше політичне й громадське життя «Америка» старається освітлювати з усією можливою безсторонністю, але й не відступаючи від своїх соборницьких принципів. Вона уважно стежить за нашим культурним життям, пише про роботу громадських організацій, зокрема наукових закладів, про різні імпрези, доповіді, концерти, навіть про спортивні події.

У ній часто можна читати й статті на

літературні теми, рецензії на нові видання, і статті, присвячені окремим нашим видатним громадським діячам, і статті на наукові, історичні, медичні й інші теми, спогади тощо.

Само собою напрошується порівняння «Америки» з іншим нашим щоденником — «Свободою». Треба відзначити, що «Свобода» орієнтується на читачів ніби «звищою читацькою кваліфікацією», «Америка» ж має на оці «масового», пересічного читача, якого в нашій діаспорі, безперечно, значно більше. Про це свідчить уже зовнішній вигляд «Америки»: великі заголовні й текстові шрифти, чимала кількість ілюстрацій, популярніше написані матеріали.

Зважаючи на те, що в часописі лише чотири сторінки, ще й великого шрифту, його редакція вдало добирає матеріал, у якому майже нема того, що в інших газетах служить ніби для заповнення «порожнин». Щоправда, матеріали «Америки» хибують на розтягненість та багатослів'я, але про це скажу згодом. Все таки я певен, що читачі «Америки» прочитують свою газету від першого до останнього рядка. Крім цього видавці «Америки» дають і англомовний додаток.

Імпонують тверезе політичне мислення й ідеологічні позиції «Америки». Для їх відзначення характерна, напр., одна з її передових статей під назвою «України як не було, так і немає». Автор роздумує над тим, чому в американській пресі так мало пишеться про українську справу. В статті говориться:

«Можна думати, що причиною малого відгуку на наші намагання вивести українську справу на міжнародній форум, є наше громадсько-політичне розбиття. Ми, однаке, думаємо, що причиною є не це. Політичні керівники світу просто не надають значення Україні як можливому партнєрові на міжнародній арені... бо нема жодних конкретних доказів того, що український народ дійсно хоче незалежності та самостійності...»

Представники українських центральних і місцевих організацій мають доступ до членів Конгресу (бо для них кожен голос потрібен), а якщо когось приймуть і в Державному департаменті, то про це навіть і не згадують, щоб не викликати демарш з боку Сов. Союзу. Українська проблема не є в плянах «великої політики» західних держав, та її із стратегічної точки погляду загалом не береться до уваги. Державні керівники рахуються з фактами

дійсності та тримають дипломатичні зв'язки з керівниками інших держав навіть тоді, коли ці держави побудовані на поневоленні інших народів...

Така є дійсність, і ми мусимо шукати успішніших шляхів для того, щоб Україна стала міжнародньою проблемою, а не тільки об'єктом самопереконування, плянування та сперечань унутрі українського «гетто».

«Америка» солідаризується з висловлюваннями Б.Цимбалістого на зборах Спілки українських журналістів про політичну культуру (власне, малокультурність) української діаспори:

«Ми відірвалися від дійсності. Замість того, щоб дискутувати, ми складаємо заяви, схвалюємо заклики, резолюції, відзначаємо різні події. Але все це не політика, а пропаганда. Новими провідниками і взірцями є поети, письменники науковці, і на лідера найбільшої партії обрано не політичного діяча, а ідеолога й публіциста. Ми завжди висуваємо максимальні вимоги, але не звертаємося із ними до тих, хто має владу. Влаштовуємо конгреси, які не є конгресами... Щоразу більше наших громадян стають пасивними; ми не маємо довір'я один до одного, і в наслідок цього ми розбиті й ідеологічно...».

Як я вже відзначив вище, статті «Америки» написані популярно, але зовсім не примітивно. У тих розрізнях примірниках цього часопису, що потрапили мені в руки, я знайшов низку статей, які прочитав з цікавістю, наприклад, такі:

Стаття Т.Мацькова про ювілей журнала «Український історик»; стаття О.Домбровського про зустріч Українського історичного товариства з українською громадою в Торонто; стаття К.Крупського про чергову дезінформацію про Україну в одному з американських журналів; інформативна стаття М.Утриска «Африка очима туриста»; стаття Р.Рахманного про те, чому український голос у ЗСА такий слабий, та інші матеріали.

До речі, в «Америці» ми досить часто зустрічаємо авторів, відомих нам з інших статей в інших наших часописах.

І ось я підхожу до того місця моєї статті, де мені треба говорити про мовостиль «Америки». І тут мені доводиться, зідхнувши, повторити те, що я вже не раз говорив про мову інших наших часописів.

Мова «Америки», звичайно, густо забарвлена галицькими діялектизмами. Термін «галичанізм» нерідко буває синонімом або евфемізмом для терміну «польонізм», бо ж незаперечними польонізмами є такі, наприклад, речення, як: «коли йшлося на концерт, то весь час закрадалася думка», «хори голосово представились добре», «прийти до рівноваги», «інтер'ю нав'язує до організованого Москвою голоду», «обходимо подію» тощо.

Я вже мав нагоду відзначити, що я протестую не проти «галичанізмів», якщо вони не є польонізмами. Головними хибами критикованих мною текстів є не особливість галицької говірки, а принципово інше: незграбні синтаксичні конструкції, стилістична невправність, не виправдане семантикою слів химерне їх вживання. Фраза «давати аргументи до рук» кумедна, бо аргументи ніхто не бере в руки. Фраза «залишив незабутнє враження серед громадян» кумедна вжитим у ній словом «серед». Фраза «переживала шлях праці над собою» являє собою нерозгадану загадку. А як вам подобається заголовок «Вечір танцювальних поколінь»? А що значить «непересічний поступ молоді»? Або таке: «суд видав опінію», «зalучати до ідеалів», «корисно цілеспрямована імпреза»...

Чимало авторів «Америки» не усвідомлюють потребу заощаджувати слова й «наганяють» рядки, вживаючи кілька слів там, де можна б обйтися одним. Ось кілька прикладів: «заходами хору відбувся концерт» (а чому не просто «відбувся концерт хору»); «В дальший розмові Т. підкреслив жертвеність членів, які своєю працею й пожертвами піддержують...» (тут слова «в дальший розмові» зовсім не потрібні, решту можна сказати коротше, напр., «подякував тим членам, які своїми пожертвами підтримують...»); «нелегким завданням було придбати оригінальні гуцульські одяги» (чому не «важко [трудно] було знайти справжні гуцульські одяги»?).

Читаючи матеріали «Америки», я не міг не думати про те, наскільки дохідливими були б її розумні статті, якби їх автори усвідомили необхідність підновити свою письменницьку кваліфікацію. Так, письменницьку.

Дозволю собі ще раз нагадати, що в газетній статті, особливо публіцистичній, важливо не тільки «що», тобто її змістовна структура, а й «як», тобто її мовостиль, який має донести до читача думки й висновки автора в найперекон-

ливішій, найяскравішій формі. Ця форма викладу повинна впливати на конкретне мислення читача не самими тільки інтелектуальними аргументами, а й емоціонально-динамічною експресивністю тексту. Без такої експресивності дуже багатьом читачам трудно проникнутися авторовими аргументами.

Звичайно, такого роду стилістичне завдання вимагає доброго знання української мови, уміння творчо володіти її лексичними ресурсами, її синтаксичними структурами.

Недавно на сторінках «Нових днів» президент нашої Вільної Академії Наук Ю.Шевельов мусів визнати, що більшість членів цієї академії не володіє нашою літературною мовою. Як відомо, «кожен ранг має свої привілеї», а ранг академіка не малий, і, може, він включає привілей не знати літературну мову.

Журналіст не має права на такий привілей, бо він — автор, а автор — це літератор, а літератор мусить знати теорію літератури, а теорія літератури насамперед вимагає знання літературної мови.

Публіцистика широко користується образно-емоціональними й естетичними засобами художньої літератури, настільки широко, що добру публіцистику часом трудно відмежувати від художньої літератури — хоч кожна з них і має свою специфіку.

Наши журналісти, зокрема публіцисти, знають англійську мову в достатній мірі для того, щоб учитися доброго газетно-публіцистичного стилю в найкращих американських журналістів. Вони вміють у короткому викладі сказати дуже багато, бо в їх статтях немає розтягненості, повторень, безпорадного вимахування випадковими словами, химерного слововживання, а натомість є інтелектуальна точність слів і виразів, поєднана з барвистою, образною експресивністю та розмовними інтонаціями.

П.Грибанівський

Ст.Радіон. СЛОВНИК УКРАЇНСЬКИХ ДИПЛОМНИКІВ В АВСТРАЛІЇ. Видання Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук в Екзилі. 1983. 128 стор. оригінального довідника з даними про автора англійською мовою з інтернаціональних біографічних видань в Англії. Адреса автора:

S.Radion - 8 Eve Court
Springvale, N.Victoria
AUSTRALIA 3171

ЛІТЕРАТУРНИЙ ОГЛЯД:

З ВІДГУКІВ НА КНИЖКИ В-ВА «УКРАПРЕС»

Роман Кухар

З ПАМ'ЯТНОЇ БУВАЛЬЩИНІ

Гаврило Гордієнко. ПІД ЩИТОМ МАРСА.
Спогади, том III. Накладом Вдови Автора Неонілі
Гордієнко. Тверда з золотим відтиском обкладинка
в оформленні мистця А.Мадая. Філадельфія, 1983,
ілюстр., стор. 360.

У видавництві «Украпрес» тільки що вийшла солідна книга, третій том монументальних спогадів Проф. Гаврила Гордієнка (1902-1982), під заголовком, що водночас охоплює і два перші томи загальної праці, «Під щитом Марса». Дружина пок. Автора цим видавничим подвигом і звінчала багатогранну наукову й письменницьку діяльність невтомного громадсько-культурного працівника, абсолювента Української Господарської Академії в Подебрадах, дипломного інженера агрономії, дійсного члена УВАН, професора Українського Технічного Інституту в Нью-Йорку, а над усе — широкого патріота і громадянина УНР, як він завжди до того гордо признавався, сл. пам. Гаврила Гордієнка.

«У новій прибраній батьківщині, Америці», — пише Неоніла Гордієнко, — «після безконечних мандрів і матеріальних клопотів, ми поселилися на постійний побут у місті братньої любові — Філадельфії. Тут, заробляючи на хліб щоденний тяжкою фізичною працею, покійний Гаврило Гордієнко виявив незвичайну творчу енергію і плодовитість у збагаченні української культури. Працював із завзяттям майже дослівно до останніх днів свого життя. Помер 29 серпня 1982 р. Й похований на цвинтарі ап. Андрія Первозванного в Бавн-Бруку, Н.-Дж.»

Коротка епітафія, видержана у класичному тоні, як не можна краще знаменує життєвий шлях Автора, а значною мірою і характерну долю рідної людини пера й науки на еміграції. За таких складних буттєвих умов — скільки показних плодів праці! Коли б навіть літературно-наукова спадщина Гордієнка обмежилася до його академічного видання «Історія культурних рослин» (Мюнхен,

Український Технічно-Господарський Інститут, 1970), то й цим одним твором залишив би він по собі незатертій слід у ботанічних студіях і тривалу пам'ять дослідника й літературно обдарованого науковця.

А він же стільки виданих праць залишив по собі, про що й засвідчує його об'ємиста «Бібліографія» (1982 р.), яка появилась друком коротко перед смертю Автора в тому ж в-ві «Украпрес» д-ра Івана Овечка.

Своїми ґрунтовними спогадами «Під щитом Марса», що іх Гордієнко писав у наміренні «нести в маси українського народу засади всього розумного, доброго й вічного, він чітко віддзеркалів свою добу (від залишення батьківщини після Визвольних змагань, через еміграційний побут у Чехословаччині, участь у державному житті Карпатської України, аж до переселення у ЗСА), створивши водночас гарний зразок багатої, об'єктивно написаної й цікавої змістом і стилем мемуарної літератури.

Особливо замітні розділи його спогадів зі спільному студійного перебування разом з Дружиною в Господарській Академії в Подебрадах і пізніший період, учительської праці на Закарпатті, що послужать цінним документаційним матеріалом для дослідників того простору й відтинку часу в бутті наших земляків.

Книга споминів Гордієнка «Під щитом Марса» (а зокрема 2-й і 3-й томи загальної праці, оскільки перший — вичерпаний, так і не довелось перевірити), подаючи в достовірний спосіб, за поміччю своєчасно веденого щоденника Автора, чергування подій в речевому, з хистом написаному, звітуванні, рясніє в той же час привабливими прикметами пера авторової особовості, як от його природнім відчуттям здорового, широкого гумору.

Працю збагачено унікальними світлинами студентського, громадського і професійного побуту на батьківщині, у Чехословаччині й

Німеччині з доби «переміщених осіб», а теж репродукціями особистих документів. Книжка змістовна й дуже почитна, а якість її оформлення бездоганна.

«Під щитом Марса», як і іншу літературу авторства науковця й письменника, сл. пам.

С.Підкова

«Що ви за люде»?

Недавно вийшла в світ солідна книга спогадів Протоієрея Юрія Красевича під назвою: «Мій досвід у сумній церковній дійсності». Безперечно, вона набуде широкого розголосу завдяки своїй контроверсійній і національно-релігійній проблематиці. Тим більше, що написана вона не світською особою, а духовною, митрофорним протоієреєм з високою теологічною освітою. Видана вона в «Украпресі» накладом автора на 312 сторінок з післясловом редактора Івана Овечка. В основу кредо того сумного досвіду лягла передмова самого автора:

«Описуючи труднощі моого тридцятилітнього пастирства, я свідомий своїх журналістичних і особистих недостач. Я не маю претензій на професійний журналізм та на фахове оформлення змісту. Але я себе вважаю вповні кваліфікованим священиком, який з точки погляду свого богословського, національного й ідеологічного світовідчуття та сприймання зафіксував у цих спогадах не теорії, оперті на біблійних, холястичних та канонічних цитатах, а свій гіркий пастирський досвід». I далі:

«Вирісши в оточенні в основі чесних, віруючих, консервативних, правдомовних селян, я підходив до людей відверто у щоденному житті, щиро, правдомовно і з довір'ям та сподівався, що й до мене співрозмовники-люди будуть відноситися з довір'ям. Помимо важкого досвіду у цій ділянці, я й донині не можу позбутись безпосередньости, прямолінійности, рішучості, коли бачу нещирість, лукавство, підступ, обман чи хитрощі навіть і між деякими духовниками».

Здається, Євген Маланюк сказав: «Якщо немає вождів, поети стають вождями». В даному випадку за духовного провідника взявся отець Юрій Красевич, який витягнув з мулу все, що непотрібне, на свіже повітря, на просушку. І в цьому й полягає вартість цієї книги. І тут же підряд той твір ніби обезцинюється самим автором тим, що в ньому показано лише одну

Гаврила Гордієнка, можна набути лише за 15 дол., звертаючись на адресу Дружини:

Neonila Hordienko
577 Geneva Ave.
Philadelphia, PA 19120

негативну сторону нашого православія, а світлих сторінок, як відродження Української Православної Церкви, в ній немає. Так, це правда. Але про це все ми знаємо з досвіду, церковної літератури, з преси. Тому й дана така назва твору. Бо саме в церкві, як ніде інде, сконденсоване наше як національно-громадське, так і релігійне життя. І тому й мені довелося побачити й відчути з першого разу в Церкві те, чого не вичитати і в «Соборі Паризької Богоматері»...

В 1944 році влітку я опинився з родиною в Берліні під гул зловіщих сирен і під «благословенням» англо-американських бомб. Якось у неділю друзі провели мене в українську православну церкву, де я опинився перший раз у житті. Бо в Україні їх ще не було. Тоді саме з німецьких кацетів звільнili українських політичних в'язнів. Службу Божу правив Владика Мстислав. А за спиною в нього молився Тарас Дмитрович Бульба-Боровець — той самий, що два роки тому на Волині в УПА виніс Мстиславу смертний вирок. Тепер між ними відродилось якесь запізніле розкаяння: вони ніби молились один за одного, замолюючи свої гріхи. Чи не парадокс?

А за моєю спиною два герольди українського державного відродження застряли при вході в церкву: Гетьман Павло Скоропадський і полк. Андрій Мельник. Аж ось коли вони уступають один одному дорогу! А там, на Київщині, по їхніх слідах, під Мотивилівкою, зосталися призабуті могили, посіяні як гетьманцями, так і універвіцями. І ні пам'ятника над ними, ні панахиди по них. А їм слід би поставити спільний пам'ятник і на згадку прийдешнім поколінням викарбувати золотом надгробну епітафію:

— Спіть, хлопці, спіть, про братню кров сніть!..

Така майже вся наша історія. Ці факти відродилися в моїй уяві, як рефлексії, саме в церкві. Переглядаючи першу частину спогадів, читаємо: «*Вирісши з мас народу, його як слід не знат*». Може бути. Про це я переконався на власному досвіді. За один день у церкві я спостеріг те, чого не помічав на протязі десяти років. Мені довелося на храмовому святі на обіді виконувати роль тостмейстера. Присла-

ний з Консисторії Владика Александер виступає і «криє» Високопреосвященнішого Владику Григорія. На залі за столами кілька сот українців обох віровизнань. Православна братія встигла вже «потягти» як слід. Гамір жававіс. Дивізійник вітає капеляна, але його мало хто чує. Співачка нервується, що їй ще не дано виступити. А згодом до мене приступив один греко-католик і спітав:

— Що ви за люде?!

Ці слова він висловив таким драматичним тоном, що вони на все життя зосталися мені на згадку:

— Ви ж не давали нам можливості вислухати промову нашого владики. А коли б він виступав на залі під нашою церквою, у нас чути було б, як у повітрі пролетіла муха...

І так одного того храмового свята я довідався, що:

а) наші адміністративно необ'єднані єпископи десь там у верхах тягаються за чуби, а потім виносять це в маси;

б) що аж тепер я пізнав, що я, як і о. Юрій, не знат, з якої маси вийшов і

в) Що ми за люде?

Вертаючись до першої частини спогадів о. Юрія, бачимо, що вони складаються з чотирнадцяти заголовків, де заторкуються Єпископат і Консисторія, а кінчається на наших дяках. Єдине, що, мені здається, отець Юрій упустив із виду — це розводи в українських родинах і то не мішаних. У нашій парафії з неповною півсотнею родин є 7 розводів, себто 15 відсотків. І часом у церкві, немов у театральній залі, можна побачити, як потайки розігрується драматична п'єса Ібсена — «Примари», де гріхи батьків карають дітей.

Другу частину спогадів упускаємо з миром, бо в ній о. Юрій заповнив листуванням з Єпископатом і Консисторією. І третя, остання частина досить цікава тим, що в ній автор так мужньо і заповзято виступає в обороні православія. Починається вона «Другим Ватиканським Собором Римо-Католицької Церкви», зачіпає друковану статтю «Патріярхат і православні» і завершує свій твір «До 1000-ліття Хрещення України».

Цікаві думки наводить отець Юрій у взаємовідносинах УКЦеркви з Ватиканом. Подаємо їх для українського читача:

Кожному поважно думаючому ѹ слідкуючому за подіями церковного значення у світі

ясно, чому папа не допускає до повного синодального устрою та управління УКЦеркви та не дає дозволу на український католицький патріярхат: таке не є ані в інтересі зовнішньої політики Риму, ані в інтересі Москви! Як Москва, так і Рим, послідовні латинському античному клічеві: «Чия влада, того ѹ релігія».

Читаючи спогади о. Красевича, мені пригадалося, як із такою владою «непомильний» папа Пій XII вирішив колись прочитати уроки моралі президентові Гарі Труману. Той не витримав і відповів листовно:

Дорогий містер Пачеллі!

Як провідник одного з найбільших і наймогутніших народів світу, де всі звуть мене попросту «паном Труманом», не можу звертатись до Вас словами «Найсвятіший Отче» тому, що це звернення зарезервоване тільки для Бога... Ви не маєте найменших кваліфікацій, щоб повчати мене, як провадити мій народ шляхом миру... Ваш попередник у Ватикані, папа Пій XI розпочав фашистську атаку, підписуючи з Мусоліні угоду в 1929 р... Ви помогли Гітлерові зміцнитися... Ваші кардинали ѹ єпископи в Римі благословили зброю проти безборонних абісінців... Хто єсть з тарілки, з котрої вже єв диявол, потребує великої ложки.

Г. Труман

На цьому ѹ закінчуємо огляд сумних спогадів о. Юрія Красевича з отією нашою пригадкою: «Що ми за люде?..»

о.Прот. Юрій Красевич

**МІЙ ДОСВІД
У СУМНІЙ ЦЕРКОВНІЙ ДІЙСНОСТІ**

**Документи свідчать
(СПОГАДИ)**

т. 2-й

Ціна — 14 дол.

Деяку кількість примірників цього видання автор подарував на розбудову «Украпресу», тож книжку можна замовляти ѹ у нас або в автора: Rev. Geo Krasevich
97 Charing Rd ROCHESTER, N.Y. 14617

Микита Левчук. ОСНОВИ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ВІРИ. 1982 р. 48 стор. Ціна: \$3.00.
Адреса для замовлення: P.O.Box 1331
Saskatoon, Sask. Canada S7K 3N9

ПОГЛЯД У МИNUЛЕ – ОЧИМА ГУМОРИСТА

ЯК МИ СТАЛИ ПОГАНИМИ

(Фейлетон)

Мабуть ніхто в світі не хоче бути поганим. Тим більше, не любить поганити себе. А от ми, як українська нація, поганимо себе либо ж уже тисячу літ. Поганими себе та й годі. Ні сорому, ні гріха!

Колись наші первісні предки відчували духову силу і вірували в ту силу. І ту духову силу Богом називали. Вони Божу волю вбачали у сонці, у вітрі, у блискавці, у громі, у вогні та в інших природних явищах на землі. Предки одухотворяли свого Бога уявюю тілесно, ставлячи різноманітні дерев'яні чи кам'яні фігури у храмах. І поклонялися Богові різними ритуалами...

Пагода — це індуське слово й означає храм або розкішно оздоблену статую Бога. Власне тому в історії і записано, що за дохристиянських часів наш український народ ісповідував паганізм, себто ми колись були паганами.

Проте, тепер ми ніяк не хочемо називатись історичними паганами. Ні, ми конче хочемо бути тільки поганими! Мовляв, були поганими, ісповідували паганство і тому замінили його на християнство. Щоб бути кращими і гарнішими!

Нешодавно один наш науковець умудрився написати у статті отаке: «Взагалі ж наші предки-погани не мали своєї ясно продуманої доктриною віри і тому з неї так мало дійшло до наших часів...»

Чому наші предки були... погани? Що у них було такого поганого? Бабі-селянці, що історії не вчилася і не вимовить те «клятиве» слово — ще прощається. Пан-отцям, що історії не відають, або вмисно перекручують паганізм на паганство — також зрозуміле. Але науковцеві?..

Вірувань і обрядів поганих немас. Є лише обрядові розмаїтості вірувань в єдиного Творця всесвіту. Тому всякий обряд віри є гарний сам по собі. На жаль, у нашему народі так трапилось, що більшу

частину історії нашого буття вмисно занехтувано і забуто. Бо, мовляв, наші предки були погани і вірували погано.

З християнством нам так само не дуже поталанило: з'явились «непомильники», що наутворювали в ньому схизм і, відтак, бавляться «навертаннями» із схизми у схизму, абстрагуючи засади і мораль християнства як такого. Або взагалі відкидають християнство як якийсь «копій народу».

Колись одного советського атеїста в одному колгоспі в Україні наші сільські дядьки просвіщали приблизно так, коли останній після своєї нудної проповіді звернувся до них по запити:

— От поясніть нам, вченій товаришу, таке: скажемо, корова і коза — вони тварини, однаково ідять траву та сіно і однаково дають молоко, а от щодо відходів, то корова хлепає рідким, а коза неначе бобом із себе сипле — тому скажіть, вченій товаришу, чому тут така різниця?

Заскочений атеїст зніяковів, почево-нів і вкінці — на вперте домагання дядьків — зізнацька випалив.

— Не знаю!

— Отож воно, вченій товаришу, ѹ є: якщо не розбираєтесь навіть на г...ні, то чого лізете аж до Бога?

Гм, Шановний Докторе, якщо не знаєте різниці між паганством і паганством, то...

Андрій Чапля

Ред. довідка — мовознавцям головоломка:

I справді, якщо латинське паганізм, а також взяте з санс. **пагода** (зображення храму в ост-індійців) мають «паг», то чому в українців це перейшло на «пог»?

Пастор Г.Домашовець. ПРОБЛЕМИ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ. 268 стор. духово-євангельських статей. Ціна: \$8.00 у м'якій або \$10.00 у тв. оправі. Адреса автора:
34 Park Place, Morris Plains, N.J.

07950

СЛІДАМИ ПОПЕРЕДНІХ МАТЕРІЯЛІВ

Пл. сен. Микола Костко, «ОХ»

ПРОСТЕ, АЛЕ МУДРЕ ПИТАННЯ

Питання, що його ставить д-р Іван Овчеко,— «Чи знаємо, хто ми, звідки і коли»,— «Украпрес» ч. 6-7 1983, підсугає тему для докторської дисертації молодому науковцеві-україністові. Чомусь дотепер українці не писали про себе під таким кутом. Може тому, що вони залишки переоцінюють себе і перехвалюють, просто з причин патріотичних.

Може, вони не мали доступу до історичних джерел інших народів і не читали про те, як їх характеризують інші. А може, ще і тому, що не було об'єктивних істориків-антропологів, котрі мали би час вглибітися в те питання нашого походження, бо ситуація життя завжди вимагала писати коротенько про Русь, що і кінчалося на славі наших князів.

Тепер світ змалів в часі й у просторі. Люди науки, а особливо американці, пишуть об'єктивно про розвиток людства. Вони не оминають наших земель. А з іншого погляду, є дуже багато інформацій поміж живими українцями, що зібралися в одній громаді еміграції з різних частин України.

Ті люди є найбільше справедливими свідками правди. Ось, наприклад, є такі прізвища як Болгарський, Болгарин, Гречко, Литвин, Турчан, Турчин, Турянський і знаємо, що є місто Турка.

Є Татарський, Татаринський, Татаренко, Турчук і є село Татарин. Є панове Німець, Герман, Гот, Швед, Франко, Франківський, Угр, Гунчак, Волох, Волошук, а, може, є ще й інші з такої категорії.

Хоч Скити прийшли на Причорномор'я десь 750 р. до Хр., мали там свою племінну імперію, підкорили собі місцеве населення, але немає тепер прізвищ, виведених із скитів. Може, то було задалеко в часі. Також немає прізвищ з хозар, антів, аварів.

Остроготи в часі своєї мандрівки з Азії на захід сиділи на нашій землі декілька десятиліть. Переходили також племена

франків, болгарів, угрів. Турки контролювали широкі території і бували в нас, а також гуни і потім татари. Шведи, литвини, греки, волохи бували в нас з причин політичних, торгівельних чи культурних.

Сказавши одним-двома словами,— ми є мішанина. Ми є своєрідна товпа, яка не може знайти свого спільногого знаменника. Ми є з різними генами крові, що нас так по-різному характеризують в нашій індивідуальній психології. Ми є ті, що не можуть вивести своєї народної одности і утримати її. Молимося за єдність, проповідуємо співпрацю, однак ділами усамостійнюємося у своїх малих порізненнях і хулимо.

Готи, франки, болгари, угри й інші були індивідуальними групами. Вони дійшли до свого остаточного місця і залишаються і тепер індивідуальними групами, що є об'єднані навколо певних ідеалів, які є їхніми специфічними ідеалами. Українці не мандрували. Вони не виховували своєї одности в мандрівці. Вони є збором залишків тих різних груп-племен, котрі переходили по українцях. Били, грабували, на ринку рабів їх продавали — «Цілий світ нас кривдить». То чи можна долучитися до того питання і додати — «А якими нам треба бути?» Здається, що важним є так дуже в житті «хто ти?», але також і «що ти можеш?» та «який ти є?». Ось тут завдання українського ученого віднайти те, «хто ми», а завдання для провідників виховати націю, щоб історик-чужинець міг колись описати про те, «які ми».

Прим. ред.

З огляду на контроверсійність деяких тверджень автора, радо вмістимо «другу сторону медалі» на ту тему, але в дуже короткій, сконденсованій формі.

НОВА КНИЖКА ВАСИЛЯ ЧАПЛЕНКА

НА СХІЛІ МОГО ВІКУ

Оповідання й вірші

(ціна 10 др.)

Це нове 120-сторінкове видання замовляти

тільки по такій адресі:

Vasyl Chaplenko

c/o Anna Krawczuk

26 William Str. Maplewood, NJ 07040

Святослав Караванський

БАТАРЕЯ СМІХУ

ГЕНЕРАЛ СМІХУ: Який ми маємо баланс у банку?

ХОМА ЧЕРЕШНЯ: То й нашо вам наш баланс?

Г.С.: Маю зробити непередбачені видатки.

Х.Ч.: Які саме?

Г.С.: Треба мені взяти курс лекцій у коледжі.

Х.Ч.: Вам? Курс лекцій? Хіба вам мало вашого звання генерала?

Г.С.: Бачиш, військове звання зараз не в моді. Доктор або професор, оце, я розумію, звання.

Х.Ч.: Гм. Може, ваша й правда. Доктор Сміху або Професор Сміху...

Г.С.: Та цур йому, тому сміхові! Я хочу бути доктором, тільки не сміху.

Х.Ч.: Яким же тоді?

Г.С.: Доктором філософії.

Х.Ч.: Он як! А якої саме філософії?

Г.С.: Тої, що тепер найбільше в моді. Сам мусиш розуміти.

Х.Ч.: Себто філософії Маркса?

Г.С.: Певно, що її. На ній тепер півсвіта стоїть.

Х.Ч.: А півсвіта під нею в могилі лежить! Добряча філософія, нічого не скажеш.

Г.С.: Філософія рівності й братерства!

Х.Ч.: Ваша правда, у могилах усі рівні й усі брати.

Г.С.: Ти дуже примітивно її розумієш. Тобі бракує наукової ерудиції.

Х.Ч.: А ще й зухвалиства. Бо пхатися у прогресисти та миролюби, знищивши мільйони невинних людей, може тільки зухвалець.

Г.С.: І нашо ця дискусія? Принеси мені чекову книжку та й по всьому.

Х.Ч.: Забудьте про чекову книжку. Я вас і без курсів навчу цієї науки.

Г.С.: Без курсів? Як саме?

Х.Ч.: Он бачите на полиці «Енциклопедію Українознавства»? У ній всю теорію Маркса, як є, викладено.

Г.С.: Справді?

Х.Ч.: Певно, що так.

Г.С.: То там, певно, критикують марксизм, як ото ти. Українці дуже злі на марксизм.

Х.Ч.: То й як же ім не бути злими, коли

марксисти на Україні винищили мільйони людей. Марксизм в ССР, та й не тільки в ССР, став тоталітарно-догматичною релігією, яка виправдує геноцид цілих соціальних груп та винищенння цілих націй.

Г.С.: Про це, певно, «Енциклопедія» і пише.

Х.Ч.: Аж ні. «ЕУ» ні слова про це не пише.

Г.С.: То тоді, певно, відносять це вчення до утопічних, життєнеспроможних учень?

Х.Ч.: Нічого подібного. От слухайте: «Марксизм, філософське, економічне, соціальне та політичне вчення Карла Маркса і Фрідріха Енгельса, що дає діялектично-матеріалістичне пояснення історії людства, як висліду економічного розвитку та боротьби класів».

Г.С.: І ні слова про те, що марксизм став знаряддям поневолення народів?

Х.Ч.: Ані слова.

Г.С.: Мені якраз такого тлумачення і треба.

Х.Ч.: І не треба вам брати платних лекцій.

Г.С.: Давай сюди «Енциклопедію»! Воскресив ти мене. Значить, і гроші будуть цілі, і стану я марксистом. Дякую. Я згадаю тебе у наказі по батареї. А тепер бувай здоров: лиши мене з книжками самого.

УВАГА!!! ЛЮБИТЕЛІ ГУМОРУ!!!

На складі видавництва „Ків” лишилася остання партія

примірників книги СВЯТОСЛАВА КАРАВАНСЬКОГО

„Гумористичний самвидав”

Усі замовці дістануть автограф автора і напис-дедикацію, ізгідно з бажанням:

- до дня народження сина, дочки, внука, правнука;
- з нагоди весілля — золотого, срібного і простого неметалевого;
- з нагоди закінчення школи, каледжу;
- з нагоди одержання ученого звання;
- з нагоди хрестин, звуччин та з усякої іншої нагоди, залежно від бажання замовця.

Книжка — найкращий подарунок!!!

Ціна книги з пересилкою \$ 10. Замовлення і текст напису шліть на адресу: S. Karavansky, P.O. Box 388, Washman, PA. 17504.

Панько Незабудько. ПЕРО ПІД РЕБРО.

Гуморески й фейлетони. 1981 р. 220 стор. Ціна: \$9.00. Адреса автора:

940 E. 18 Ave, Spokane, Wash. 99203

IЗ АРСЕНАЛУ «ЖУРНАЛІСТИЧНОЇ ЕТИКИ» НАШОЇ ПРЕСИ

ДВІ ГАЗЕТИ — ДВА СПОСОБИ ІНФОРМАЦІЙ

25-ЛІТТЯ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

НА СТОРИНКАХ «АМЕРИКИ»

Вашінгтон (Вл. кор.) — Урочисте відзначення 25-річчя схвалення Конгресом ЗСА резолюції у справі тижня поневолених народів та 40-річчя АБН складалося з трьох частин: обіду, конференції та вечері. Вроочистості підготувив крайовий комітет поневолених народів спільно із групою консервативних членів Конгресу, при видатній допомозі українського інформаційного бюро УККА у Вашінгтоні.

Обід з більше як одногодинним запізненням в будинку палати представників ім. Кеннана, о год. 12:13 по пол. відкрив співголова крайового комітету поневолених народів конгр. Джеральд Соломон, який представив майстра церемонії конгр. Філипа Крейна. Вони обидва коротко підкреслили значення Тижня поневолених народів і вказали на загрозу з боку московського комуністичного імперіалізму.

Після молитви, яку провів сотрудник місцевої української католицької парафії Святої Родини о. Йосиф Денищук, ЧНІ, з довшою промовою англійською мовою виступив президент АБН Ярослав Стецько, якого конгр. Ф. Крейн представив під голосні оплески приблизно 300 присутніх, зазначивши, що Ярослав Стецько за часів нацизму коротко очолював тимчасовий уряд української держави, яку український народ намагався відновити в один з найгірших і найчорніших періодів європейської історії.

Черговим промовцем був кол. дорадник през. Регена

у державних справах Річард Аллен, який висловив погляд, що американський уряд не надає достатнього значення проблемі поневолених народів.

Конгр. Філип Крейн представив під час обіду цілий ряд видатних гостей американського та неамериканського політичного світу, а накінець голову американської делегації в Об'єднаних націях Джін Кіркпатрик, яка у довгій розмові дала огляд змагань поневолених Москвою народів та сателітних країн. Вона говорила про намагання зберегти мир у світі із свободою, зазначила, що першою жертвою московсько-советського імперіалізму була Україна, присвятила багато часу Польщі, вказала на те, що Сталін та його наступники зломили всі обіцянки, і ствердила, що нема ніодного народу, який добровільно прийняв би комуністичну систему.

Присутні прийняли її бесіду довготривалими оплесками,

У групі запрошених до Білого дому були Ярослав і Слава Стецьки, І. Білинський, В. Мазур, д-р І. Фліс, д-р Б. Шебунчак, д-р М. Степаненко, д-р М. Снігурович, С. Букшована, Р. Паттер, д-р В. Душник, д-р Д. Процик, Р. Лозинська, М. Душник, д-р Б. Федорак, М. Степаняк, М. Шпонтак, Т. Царик, Я. Росола, В. Біляїв, М. Нестерчук та інші. На підвищенні біля през. Регена стояла Катя Чумаченко, яка значно причиналась до підготови вроочистості з нагоди 25-річчя резолюції поневолених народів та 40-річчя АБН. Не зважаючи на те, що в урочистостях з нагоди 25-ліття закону про Тиждень Поневолених Націй та 40-річчя АБН, взяли участь видатні американські діячі, за віймком коротких повідомлень про виступ през. Регена у Білому домі, ані в пресі, ані на телевізії і радіо не було жодних звітів.

I «СВОБОДИ»

На другий день, у вівторок 19-го липня ц.р. в Білому дому відбулась церемонія з нагоди 25-річчя встановлення Тижня поневолених народів, на яку були запрошені приблизно 120 осіб. На цю церемонію ані „Провидіння”, ані редакція „Америки” не одержали запрошення, тому користуємося інформаціями, що їх передав нам телефоном голова Об'єднаного комітету українсько-американських організацій у Нью Йорку, Відділу УККА, Михайло Шпонтак.

Вашінгтон. — У вівторок, 19-го липня 1983 року, президент Рональд Реген промовляв до представників різних етнічних і американських організацій зібраних у Білому Домі з нагоди 25-річчя проголошення закону про Тиждень Поневолених Націй.

У спеціальній автодорії Білого Дому зібралися понад 100 запрошених гостей між ними біля 20 українців. УНС репрезентував його головний предсідник д-р Іван Фліс. Теж були присут

ні головний радний УНС Евген Іванців і почесний член Головного Уряду УНС Марія Душник.

У понеділок, 18-го липня ц.р., о год. 12-їй, в одній із заль Конгресу (Кенінон Гавз) понад 300 учасників зібралися на святочному полуденкові, присвяченому 25-річчю Тижня Поневолених Націй. Полуденок спонзорували конгресмени з нью-Йоркського стейту, Джералд Соломон (республіканець) і Самюел С. Страттон (демократ).

Тостмайстром полуденку був конгресмен Філіп Крейн, республіканець зі стейту Ілліной. Головним промовцем була амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй, д-р Джін Кіркпатрик, яка у своїй дуже вичерпній промові подала хронологію советсько-московських агресій.

Під час полуденку з-поміж американських гостей виступив д-р Річард Аллен, колишній голова Ради Крайової Безпеки.

Вступну молитву відмовив о. Й. Денищук, парох українського католицького краївого собору св. Родини у Вашингтоні.

В год. 2:30 по полудні, в понеділок, 18-го липня ц.р., відбувся панель спеціалістів, які порушили проблеми советсько-московського імперіялізму в різних частинах світу. Панель відкрив і ним провадив ген. Джан К. Сінглабв, голова Американської ради для світової свободи.

Увечорі того самого дня, в готелі Гаєт Рідженсі відбувся банкет, в якому взяло участь біля 400 осіб і під час якого віцепрезидент Джордж Буш був головним промовцем. Сен. Джеремая Дентон з Алабами привітав гостей і згадав про своє ув'язнення і тортури як летун-в'язень в Північному В'єтнамі. Вступну промову виголосив ген. Сінглабв, після чого провід вечір передано Едвардові Дервінському, колишньому конгресменові, і тепер радникові Державного департаменту. Віцепрезидента Буша представив конгресмен Дж. Соломон.

КОМЕНТАР ЧИТАЧА

З листів до редакції

Преса професіоналів, політичних угруповань чи релігійна, інформує своїх членів-читачів чи однодумців в першу чергу про справи, які вона заступає.

Інша преса — це незалежна, вона інформує спільноту про наше життя в діаспорі, в kraю, про наші успіхи і недоліки та про наше в загальному громадсько - суспільно - політичному житті. До тієї преси зараховуємо в першу чергу пресу наших Братських Союзів, які у своєму членстві охоплюють членів різних політичних чи релігійних переконань. На першому місці серед них ми ставимо „Свободу”, як найстаршу газету серед нашого поселення.

Минулого тижня, одержав я щоденник „Америки” ч. 127 з 21 липня 1983 р. На першій сторінці по середині великий заголовок „В ВАШИНГТОНІ ВРОЧИСТО ВІДЗНАЧЕНО 25-ЛІТТЯ КОНГРЕСОВОЇ РЕЗОЛЮЦІЇ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ І 40-РІЧЧЯ АБН”. У підзаголовку „В урочистостях участь взяли чільні американці і Ярослав Стецько та представники різних народів”.

В досить обширному звідомленні, в якому поміщені десять знімок із тих урочистостей між ними бачимо: як промовляє віце-през. Джордж Буш, як під час обіду промовляє Ярослав Стецько, як промовляє голова делегації ЗСА в ООН п-і Джін Кіркпатрик, як промовляє д-р Богдан Федорак, знімок за столом при розмові Дж. Кіркпатрик із Я. Стецьком і інші.

У тих святкуваннях, як бачимо, велика участь українців. Редакція „Америки” не соромиться признатись, що ані „Про видіння”, ані „Америка” не одержали запрошення на цере-

монію в Білому Домі з нагоди проголошення Тижня поневолених націй, тому подає звідомлення про те на основі телефонічної інформації, поданої головою відділу УККА Михайлом Шпонтаком. З того звідомлення довідуємося, що: „У групі запрошених до Білого Дому були Ярослав і Слава Стецьки, І. Білинський, В. Мазур, д-р І. Фліс, д-р Б. Шебунчак, д-р Степаненко, д-р М. Снігурович, С. Букшована, Р. Паттер, д-р В. Душник, д-р Д. Процик, Р. Лозинська, М. Душник, д-р Б. Федорак, М. Степаняк, М. Шпонтак, Т. Царик, Я. Росола, В. Біляїв, М. Нестерчук та інші. На підвищенні през. Регена стояла Катя Чумаченко, яка значно причинила до підготови вроčистоти з нагоди 25-річчя резолюції поневолених народів та 40-річчя АБН.”

Два дні пізніше одержав я „Свободу” ч. 141 з 28 липня 1983 р. І тут також на першій сторінці є звідомлення із тих святкувань п. з. „ПРЕЗИДЕНТ РЕГЕН, ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ БУШ І АМБАСАДОР КІРКПАТРИК ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВІДЗНАЧЕННІ 25-РІЧЧЯ ТПН.”

Поминувши це, що наш щоденник, подав того роду подію точно тиждень пізніше як подала „Америка” та у тому звідомленні (без знімків) про участь українців, чи про спільне святкування також і 40-річчя АБН, ані словом не сказано. Про участь українців у тих святкуваннях написано стільки, що: „У спеціальній авдиторії Білого Дому зібралося біля 20 українців. УНСоюз репрезентував його головний предсідник д-р Іван Фліс. Теж були присутні головний радний УНС Евген Іванців і почесний член Головного Уряду УНС Марія Душник. „Чи справді „Свобода” нікого там більше

не бачила з українців?

Із такого звідомлення читач набере переконання, що це виключно американське свято, на яке був запрошений лише УНСоюз. Тим часом, ми близно 30 осіб. Але як бачимо із написаного в „Америці”, що українці були спів- основниками повищих святку- вклад внесла Катя Чумакенко.

Із перерахованих запро- них гостей українців до Білого Дому в „Америці” перерахова- но 22 особи „і інші”, з чого 22 осіб, „і інші”, з чого виходить, що могло бути при- шеними у переважаючій більшості — це члени Орга- нізацій Визвольного Фрон- ту та УККА, які не прой- дуть крізь горло „Свободи”

із-за їхньої ненависті до бан- дерівців. Чи таке поступування дійсно вказує на те, що „Свобода” — безпартійна і служить усій українській спільноті?

М. Кальба

«ГОМІН УКРАЇНИ»

14 вересня — September 1983

також з листа до "Украпресу"

Що друкуємо, а що ні

У „Національній Трибуні” з 7-го серпня ц. р. у головній статті „Пора зробити висновки”, що її підписав анонім О. Ратай, поруч із несправед- ливою персональною атакою проти проф. Петра Стерча і поруч із тенденційними закидами на адресу НТШ, є ще такий уступ: „Ред. І. Кедрин писав, що преса є поважним чинником у цивілі- зованому суспільстві: крім законодатної, судо- вої і виконної влади в демократичній державі існує преса, яка формує громадську думку. Слід його запитати, чи „Свобода” входить теж в ту категорію? Вона, як відомо, від місяців не містить матеріалів УККА і Організації Українського Визвольного Фронту, який ...відіграє ос- новну роль в українському суспільстві поза Батьківщиною і навіть до певної міри в Україні...”

Треба в ім'я правди ствердити, що:

1) „Свобода” систематично друкує дописи з діяльності відділів УККА і містить теж матеріа- ли, що стосуються діяльності організацій, які входять в систему Визвольного Фронту, як ось, наприклад, про діяльність СУМ, її з'їзди, діяль- ність осередків тощо. 2) Зате правдою є, що „Свобода” не містить комунікатів централі УККА, бо ця централія перестала бути репрезен- тацією української громади в Америці, а стала тільки репрезентантом Визвольного Фронту, — який має свою пресу, що рекламиє централю УККА, і — доречі — робить це так, що відштовхує від централі УККА громаду і веде Визвольний Фронт до ізоляції.

СВОБОДА, СУБОТА, 13-го СЕРПНЯ 1983

— Прим. ред.: —

А ЯК ЖЕ Ж З ОТИМ "ТИЖНЕМ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ"
Й українськими учасниками ?

Чи й справді там були лише "союзівці"???

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

ДРУГИЙ БІК МЕДАЛІ „ЦІВІЛЬНОЇ ВІДВАГИ“

Діло в тому, що „цивільна відвага” журналістів і „сірих” громадян та читачів преси зумовлена також посіданням цієї лицарської чесноти видавцями й редакторами часописів і журналів. Бо як може поза-редакційний журналіст чи читач виявити свою „цивільну відвагу”, коли брак її видавцям і редакторам і вони відмовляють місця інакочи самостійно думаючим людям. Редактори різних періодик відказуються публікувати деякі матеріали, мотивуючи відмову не тим, що вони зле написані, але такими аргументами, як: „Про цю проблему редактор має іншу думку” (так немов він єдино непомильний і кожний мусить думати його категоріями), „Така стаття не йде по лінії нашої газети” (так начебто ця „лінія” була єдино правильна), „Цей матеріал може пошкодити інтересам установи, яка видає газету”, „Цієї проблеми досі ніхто не рухав, навіщо нам пхати здорову голову під євангеліє”, отже аргументами, які власне свідчать про відсутність „цивільної відваги” в видавців і редакторів.

Американська преса придає пильну увагу голосам і опінії та реакції читачів на матеріали, публіковані в періодиках. Їх редакції вдоволені, що читачі реагують на порушені проблеми, хай ця реакція буде позитивна чи негативна, згідна з становищем редакції, чи відхиляється від нього.

Чи не варто б і в нас застосувати цей лицарський журналістичний звичай, який обов’язував би не лише дописувачів і читачів, але й видавців та редакторів.

Володимир Барагура

СВОБОДА

23-го ЛИПНЯ 1983

Недогляд чи збайдужіння громади

— — — — — У виданні „Свободи” з 3-го травня ми помістили спеціальне звернення до читачів газети з проханням приєднати в травні хоч одного члена для Української Народного Союзу, тієї установи, яка не тільки уможливлює видання щоденника „Свобода”, „Українського Тижневика” англійською мовою і місячника для дітвори „Веселка”, але систематично видає великі суми грошей на українські громадські, культурні та інші цілі, не згадуючи вже кожнорічних стипендій для студентів-членів УНС, утримування спеціального бюро братської діяльності, яке ініціює різні програми з молоддю, призначає на своїх Конвенціях допомоги майже всім українським організаціям, які часто переходят 20 і більше тисяч доларів, — але відгуки на цей заклик були дуже мінімальні. СВОБОДА

Коли такі проблеми має орган найбагатшої аsecураційної установи, то що можна сказати про «Украпрес» — новонароджений форум вільної думки читачів, а тому й без будь-яких дотацій від будь-якої організації чи установи?.. Чи не варто над тим призадуматись, щоб не згубити цього форуму?

А ось подібні проблеми й органу екзильного уряду УНР:

Відгукніться негайно і щедро

— — — — — Видання одного числа з оплатою друкарні, адміністрації, кольпортажу, пошти й телефонів потрібус понад 1,250.00 доларів. Отже мінімальний річний бюджет для видання „Мети” повинен би складати 15-20,000 доларів. На жаль, покищо однієї передплати не вистачає. Й вистачило б, якби кожен передплатник присідав бодай ще одного передплатника і, побажано, пайовика. Ідеальним станом був би такий, коли б ми могли втроє збільшити теперішній наклад (тобто: кожен передплатник повинен би присіднати двох). Це не тяжко зробити. Й доказами того є праця багатьох наших представників-кольпортерів

Голосами Членів-уділовців прихильники ДЦ УНР нагородили новообрани Управу великим довір'ям, але й не меншою відповідальністю. Без їхньої допомоги, що мусить прийти невідкладно, бо загрожене зміщення й розростання Видавництва та навіть і безперебійне видання „Мети”, Управа не зможе створити ніякого „чуда”.

МЕТА — СЕРПЕНЬ 1983'

Щождо «Украпресу», то ніяких звернень і апелів ми друкувати більше не будемо — лише інформаційні дані про стан в-ва, як це й подаємо в цьому числі на іншому місці.

Панько Незабудько

РЕДАКЦІЙНІ «ПРОФЕСІОНАЛИ» (Фейлетон)

Різні професії створило людство на протязі свого існування, яких вимагає саме життя і без яких не може людина обйтись і громадою, і індивідуально. Не було б шевців — ходили б люди босі, не було б кравців — ходили б голі, не було б м'ясарів — не їли б смашних ковбас, не було б пивоварів — не пили б пива в літню спеку і т.д.

Візьміть, наприклад, першу-ліпшу установу. Чи може вона обйтись без статистів, стенотипістів, книговодів, секретарів? Ясно, що не можна. Кожна установа має іх більше чи менше, залежно від запотребування. Але найбільше професіоналів завжди знайдете по різних редакціях і видавництвах, в тому й українських. Там аж кишить від них. Коли ж візьмемо під обсервацію редакції і видавництва, то, самозрозуміло, ні одна, ні одно з них не може обйтися без журналістів, мовознавців, графіків, друкарів, складачів, механіків, спеціалістів від комп'юторів і ін. Це правдиві, потрібні професіонали, без яких не обйтись. Але, крім них, є ще тьма-тьменна «професіоналів» в лапках, без яких сміло можна б і обйтись. Вони сильно там вкорінились, і іх дуже тяжко позбутись. А вони часто спричиняють зайві клопоти й шоди для самої установи. Вони часто підтверджують свою присутність на сторінках газет, журналів, брошур, книжок. Спробуємо бодай частину їх перечислити та продемонструвати:

1. **Хірурги.** Це спеціалісти по операції читабельного матеріалу. Як такий «хірург» зробить вам операцію статті, вірша, оповідання чи фейлетону, то після і сам автор не впізнає написаної ним речі, крім свого авторського імені. Повирізує вам не лише слова, але й цілі речення, а навіть уступи. А на іх місце приєдночно часто таке отак, як би хірург-лікар пришив на місце ноги руку або на місце носа вухо. Та й ім'я вам авторське зоперує отак, як уже й мені траплялося, що замість «Незабудько» я став «Непопутъко», то знов «Недобудько», а то й «Ненабудько».

2. **Коновали.** Це спеціальні «професіонали», але не від коней, а від мови. Так вам нераз вичистять вашу мову, що після живете під враженням, як той жеребець, що його тільки що

вичистили. Напишеш, наприклад, «ЗСА», а вони вам мигом це вичистять і пришиють «США». Іншим разом, попікшись на тому «ЗСА», напишеш «США», то інші вам вичистять з місця і вставлять «ЗДА».

3. **Кравці.** Це спеціальні кравці, що викроюють ножицями матеріали з іншої преси і пришивають їх до своїх пресових органів. Найкращим таким «кравцем» у нас віддавна вважається д-р Степан Росоха.

4. **М'ясари.** Щі водяться переважно серед авторів статей та різних дописувачів. Продукують вони лише довжелезні паперові ковбаси, що іх, поки пережуєш, то не лише кишки, але й печінки собі перевернеш.

5. **Інженери.** Це спеціальні інженери, що їх покійний Йоска Джугашвілі-Сталін (хай гіркою буде йому смола на тому світі, не солодша від життя, яким він був обділив колись своїх підданих) назвав «інженерами душ». Це такі вам «професіонали», що кожний з них підковує своїх читачів на свій кшталт.

6. **Кухарі.** Ці «професіонали» в газетах, журналах й інших виданнях вічно варять як не кашу, то квашу, як не квашу, то саламаху, як не саламаху, то баланду, як не баланду, то бурду. До того звикли вони завжди переквашувати, переперчувати, пересолювати, переборщувати своїм противникам, а собі чи своїм прихильникам — пересолоджувати.

7. **Мельники.** Ці мелють, звичайно, своїми язиками, а після це своє меливо ще й передруковують на папері.

8. **Малярі.** Це ці, що залюбки звикли обмальовувати немиліх ім осіб, установи й організації не лише найтемнішими фарбами, але й болотцем, грязючкою, гноївкою та всякою іншою нечистю.

9. **Молотільники.** Ці знов молотять тих, хто не з ними, чим попало і де попало — вздовж, впоперек, навхрест.

10. **Вирошуvalьники.** А ці повсякчасно вирошують табуни друкарських чортіків.

Крім них, є ще й такі, що іх навіть і під «професіоналів» у лапках підтягнути не можна. Це: світильники, що звикли ставити Богові свічку і чортові огарок або — навпаки; кадильники, що кадять своїм бонзам, однодумцям і собі; гицлі, що вішають собак на своїх противників; мироносці, що проповідують мир, а творять гризню, і багато, багато інших.

НАШЕ СТАНОВИЩЕ

За наших умов, коли грізно посилився советсько-російський наступ на саме існування нашого народу, на його національну самобутність,— нам вдесяtero треба посилити нашу боротьбу з ворогом, докладати всіх зусиль для досягнення спільногого фронту. Ми з тривогою спостерігаємо загрозливі явища не лише нашого роз'єднання і зміцнення внутрішніх сварок, а й доведених прямо до нечуваних меж ненависництва та нападів. І часом здається, що ті люди — безсумнівно українські патріоти — несвідомо піддаються підшептам ворожих сил, що вже десятиліттями підточують організм української еміграції і тепер можуть похвалитися величими успіхами.

Москва вже протягом довгих років намагається знецінити, скомпромітувати боротьбу нашого визвольно-революційного руху під час другої світової війни, приписуючи йому насамперед тісну співпрацю з нацистами, застосування терору, а то й масове нищення «невинних» людей і цілий ряд інших злочинів. Ця кампанія проводиться систематично й пляново, з метою переконати молоде покоління в Україні, що учасники українського визвольного руху були звичайними бандитами, вбивцями, фашистськими колаборантами.

Українська еміграція завжди енергійно протиставилася цій советсько-російській провокаційній кампанії. На сторінках української преси, в тому й «Українського Слова», не раз і не двічі твердо підкреслювалося, що, незважаючи на всі недоліки, які мали місце під час минулій боротьби, на жалюгідні розколи, роздори, внутрішню боротьбу, яка подекуди закінчувалася братовбивствами в передовому загоні українського народу — в ОУН, боротьба, що її вже під час советської окупації України вела ОУН і УПА, належить до найгероїчніших чинів, була волевиявленням українського народу.

Всі ми вважали і вважаємо, що в той час в боротьбі за українську справу гинули десятки тисяч українських патріотів, всі ми знаємо, що попередні жалюгідні події, які мали місце в ОУН — під час нової советської окупації не відігравали вже великої ролі, що це була **всенародна боротьба**. І таке ставлення до боротьби українського визвольного руху тих часів не змогли підважити всі чвари, які на еміграції вже знову розгорілися, а потім, під впливом розважливих та розумних українських політичних діячів — притихли й давали можливості для спільних політичних акцій.

На превеликий жаль, протягом останнього часу ми спостерігаємо серед української еміграції дуже загрозливі явища розбиття й розбрата, які зводять на манівці ті величезні політичні завдання, що стоять перед українцями на чужині. Ми вже не раз на сторінках «УС» ці явища затверджували і постійно наголошували, що в обличчі посиленого ворожого наступу на наш народ в Україні, в обличчі його заходів, скерованих на компромітацію нашого визвольно-революційного руху під час другої світової війни, нам треба єдиним фронтом цьому протиставлятися.

Проте з болем бачимо, що в нашій громаді знаходиться чимало людей, які вважають, що єдиним «патріотичним» ділом на еміграції є **розв'яtrювати старі рани, загострювати роздор, все зводити до внутрішньо-еміграційної боротьби за минуле**. Не вражовуючи, що сьогодні в Україні політична ситуація зовсім інша, що там, в нових обставинах, діють молодші патріотичні сили і нашим основним завданням є допомагати їм в їхній нерівній боротьбі й популяризувати цю їхню боротьбу в світі.

І ці наші завважи стосуються не лише середовища під керівництвом Я. Стецька, яке намагається опанувати все українське еміграційне життя, монополізувати за собою політичне керівництво нашою боротьбою, як і нещодавно боротьбу українського революційного руху, яка була **боротьбою всіх наших політичних сил, що в той час діяли**. Протягом останнього часу на сторінках «Самостійної України» в Чікаго опубліковано ряд матеріалів, які насамперед затиркують цю нашу боротьбу під час другої світової війни, постатей, які в ній брали участь і згинули, тодішні події. Ці матеріали, писані іноді під псевдонімами, часом в не-б'єктивному насліджені, кидають підозріння на весь тогочасний визвольний рух, ніби він діяв під впливами советського НКВД, був просякнений ворожими агентами.

З жалем стверджуємо, що такі писання приносять шкоду українській визвольній справі і нашій дії, як політичної еміграції, приносять шкоду ОУН і стоять у повній суперечності з постановами останнього Великого Збору Українських Націоналістів (1979), як і з постановами

ПУН з 19-20 лютого 1983 («...полеміку на сторінках наших видань не є вказаним дальше продовжувати...»).

Беручи все вищесказане до уваги, ми відмежовуємося від намагань, які послаблюють українську політичну еміграцію, полемічних матеріалів про ці болючі події публікувати не будемо, і закликаємо всі пресові органи також покласти, врешті, край цьому моральному взаємозниненню.

«Українське Слово»

ПАРИЖ, 26 ЧЕРВНЯ 1983

ДРУГА СТОРОНА МЕДАЛІ

А ТЕПЕР НАШЕ СТАНОВИЩЕ ДО „НАШОГО СТАНОВИЩА”

На тлі потоку наклепів на ОУНр-УПА, які появляються в органі ОДВУ та ІСНО, паризька газета „Українське Слово” помістила 6 серпня 1983 р. редакційну статтю „Наше становище”, в якому осуджено „Самостійну Україну”: „Протягом останнього часу на сторінках „Самостійної України” в Чікаго опубліковано ряд матеріалів, які насамперед заторкують що нашу боротьбу під час Другої світової війни, постатей, які в ній брали участь і згинули, тодішні події. Ці матеріали, писані іноді під псевдонімами, часом в необ'єктивному наслідковстві, кидають підозріння на весь наш тогочасний визвольний рух, ніби він діяв під впливами советського НКВД, був просякнений ворожими агентами. З жалом стверджуємо, що такі писання приносять шкоду українській визвольній справі і нашій дії, як політичної еміграції... Беручи все вищесказане до уваги, ми відмежовуємося від намагань, які послаблюють українську політичну еміграцію...” Цю заяву передрукувала газета „Новий Шлях” з 6 серпня 1983 р. із редакційною заміткою в якій сказано, що „До цієї заяви п. з. 'Наше становище' ...приєднується цілковито й Редакція 'Нового Шляху' і до тієї теми ще повернеться у своїх наступних числах”.

Слід ствердити, що „Новий Шлях” у наступному числі з 13 серпня 1983 р. помістив статтю М. Петровича „Найвища пора опам'ятатися” в якій, між іншим сказано: „...коли хтось сьогодні, виходячи із зле зрозумілих 'патріотичних' заложень... намагається знецінювати величезні досягнення української національної боротьби ОУН-УПА... намагається представляти у кривому свіtlі цей героїчний період боротьби, він діє на шкоду українській визвольній справі... Сучасні писання деяких людей на сторінках 'Самостійної України', скеровані на знецінення, а то й знеславлювання сотень тисяч воїнів УПА, які згинули не за інтереси цієї чи іншої політичної групи, а за краще майбутнє українського народу, той з усією рішучістю мусить запротестувати проти таких починань”.

Для об'єктивності слід теж сказати, що у згаданій заяві і в статті М. Петровича крім позитивних стверджень про добу боротьби ОУН-УПА за УССД, є ще, на жаль, випади про так зв. „брратовбивство” і так зв. „монополізацію боротьби ОУН-УПА ...однією політичною групою” яка, нібито, тепер „намагається

опанувати все українське еміграційне життя, монополізувати за собою політичне керівництво нашою боротьбою..." тощо. Такі твердження уже підважені історичними фактами, а наша громадська дійсність вказує якраз на протилежний стан щодо цього горезвісного „опанування” (напр. ситуація у СФУЖО і СКВУ, а про „демократичність” тих, які добровільно вийшли з УККА уже багато написано).

Явище, що у згаданій заяві і у статті М. Петровича, автори цих матеріалів відмежувалися і засудили шкідливі писання друковані в органі ОДВУ та ІСНО „Самостійний Україні”, є легким подувом свіжого повітря у задушливій атмосфері напастей на ОУН і УПА створений політикою сучасного „ПУН”. Слід запропонувати авторам і редакціям газет: „Українського Слова” і „Нового Шляху” ступити крок далі і належно розв’язати питання відмежування від шкідливих писань, які друкувалися на сторінках їхніх газет, і які своїм змістом були точно „на рівні” „Самостійної України”. Ще більше, „Самостійна Україна” передруковувала статті із згаданих газет, або ці автори друкували свої статті на сторінках усіх трьох видань із подібним змістом у своїх матеріялах. Тут варта навести деякі приклади: Сам М. Петрович 4-11 липня 1981 р опублікував у „Новому Шляху” статтю „Фейерверки Ярослава Семеновича... 'Світові' святкування 30 червня як засіб самореклями”. Цей заголовок ще говорить сам за себе без того, що б реферувати зміст згаданої статті. У „Новому Шляху” з 10 липня 1982 р. була надрукована стаття Н. Каркоць „Гірка праця про УПА” у якій дослівно написано, що „У бандерівської УПА було сільське шумовиння, а може просто люди, яким дали зброю в руки, для яких не було ні людських, ні Божих законів і в жадобі за владою робили 'візвольну' роботу, вони її розправлялися кулями для 'добра' України”. А в „Новому Шляху” за 10-17 квітня 1982 р. була стаття „Нахабність” підписана криптонімом „А. С.”, де оклеветано голову УДП і теперішнього голову Продводу ОУНр., Ярослава Стецька такими словами: „А вже найвищий час, щоб ми знали, чому провідник, будучи в концентраційному таборі Саксенгавзен, носив німецьку форму зеленого кольору з темно-бруннатним коміром. Не один із в'язнів запитував сам себе, чому 'прем'єр' українського уряду вбраний в мундир німецького поліциста. (Див.: „Самостійна Україна”, жовтень 51 рік)”. Статтей з подібним „змістом”, які друкувалися на сторінках „Нового Шляху” (і „Українського Слова”) не мало, але зацитованого вистачить для ілюстрації так зв. „другої сторони медалі”.

Тому, щоб бути консеквентними, редакції „Нового Шляху” і („Українського Слова”), осудивши її відмежувавши від писань і настанови „Самостійної України”, повинні тепер — шляхом заяви — осудити і відмежуватися від подібних шкідливих писань, які появлялися на сторінках їхніх газет.

Твердження, що „найвища пора опам'ятатися”, є лише першим кроком до оздоровлення ситуації і громадських відносин. Треба відкрити вікна наскрізь, щоб цей легкий подув свіжого повітря перетворився у вітер, який прочистив би цю задушливу атмосферу поборювання епохи ОУН-УПА-УДП і ОУВФ у діяспорі, середовищем з-під егіди сучасного „ПУН” і груп його однодумців.

Коли не буде консеквентності у цих потягненнях, то один половинчастий крок, навіть у бажаному напрямку, залишиться без тривалих конструктивних наслідків, а радше хвилевою декларацією.

Середовище Українського Національного Об'єднання (УНО) в Канаді (пресовим речником якого вважається „Новий Шлях“) має обов'язок теж зайняти становище до цих справ, відмежуватися від наклепів і стати в обороні української визвольної спадщини і принципів.

« Г О М И Н У К Р А І Н И », 31 серпня 1983

НАЙНОВІШЕ ВИДАННЯ «УКРАПРЕСУ»

Гаврило Гордієнко

ПІД ЩИТОМ МАРСА

Спогади — т. 3

При замовленні цих «СПОГАДІВ» (ціна: тільки \$15.00) варто придбати також «БІБЛІОГРАФІЮ». Автора, яка вийшла з друку (також у твердій обкл.), за кілька тижнів перед Його смертю.

Замовлення висилати до нас або безпосередньо до п-ні Neonila Hordienko 577 Geneva Ave. Philadelphia, PA 19120

В ОСТАННЮ ХВИЛИНУ...

ЩЕ ОДИН ПРИКЛАД РЕДАКТОРСЬКОЇ "ЕТИКИ"

Перед відданням "Украпресу" на прес ми одержали "Америку" за 15 вересня 1983 р. з рецензією д-ра Романа Кухаря, професора Гейського університету, на 3-ій том спогадів пок. Гаврила Гордієнка п.н. "ПІД ЩИТОМ МАРСА". Автор рецензії прислав копію і для "Украпресу", і та рецензія також уміщена в цьому числі у відділі відгуків на книжки в-ва "Украпрес". Просимо читачів порівняти два місяці з тієї рецензії: зліва - як було написано автором, а праворуч - як "зредагував" літературний редактор "Америки".

В оригіналі Автора

... А він же стільки виданих праць залишив по собі, про що й засвідчує його об"ємиста "Бібліографія"/1982/, яка появилася друком коротко перед смертю Автора в тому ж в-ві "Украпрес" д-ра Івана Овечка.

В "Америці"

... А він же стільки виданих праць залишив по собі, про що й свідчить його об"ємиста "Бібліографія"/1982/, яка появилася друком коротко перед його смертю.

... Книжка змістовна й дуже почитна, а якість його оформлення бездоганна.

... Книжка змістовна і почитана.

НАША ПРИМІТКА. Який дешевенький спосіб літ.редактора "Америки" замовчування перед читачами назви видавництва, імені видавця та враження рецензента про оформлення тієї книжки!.. Такою редакторською практикою безпardonного цензора він ставить у не-заслужену тінь і головного редактора часопису...

I.O.

ЧИ ПОТРІБНИЙ УКРАЇНІ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ?

„АМЕРИКА” 9 СЕРПНЯ 1983

У цьому числі „Америки” друкуємо інформації філадельфійського комітету оборони національних і людських прав України про заходи цього комітету добитися відкриття консульату ЗСА у столиці України Києві. Про відкриття такого консульату в Києві говорять уже десятки років і на цю тему свого часу була розгорнулась широка дискусія в українській пресі.

Формально, Українська Соціалістична Советська Республіка, співосновник Об’єднаних Націй, на погляд незорістованих, є справжньою державою, хоч усім українцям відомо, що її статус в системі новітньої московської імперії є чисто колоніальним. Україна, хоч має своїх представників в ОН та в різних міжнародних організаціях, є речником московського імперіалізму, а її представники на міжнародному форумі користуються виключно московською мовою.

У Києві діють консуляти совето-сателітних та кількох африканських країн, але там нема ніодного посольства (амбасади). Це означає, що ніхто не уважає України незалежною державою, а встановлювання в Києві консулятів підкреслює тільки колоніальний статус України. З націоналістичною точкою погляду, консулят, а не амбасада в Києві, є полічником для українства і допомогою для Москви, щоб світ уважав Україну колонією. Це одна сторона медалі.

Якщо йде про американську сторону, то бажання ЗСА, в зміні за советські консуляти в двох чи трьох американських містах, мати американські консуляти в двох чи трьох містах України, вказує радше на те, що американський уряд зацікавлений українською проблемою і хоче мати дипломатичні станиці, яким було б легше збирати інформації про життя, діяльність і дійсний статус українського населення в новітній московській імперії. ЗСА, які визнали ССР дипломатично у трагічний рік організованого голоду в Україні, керуючись міжнародними законами та фактичним станом, втримують дипломатичні стосунки майже з усіма комуністичними країнами.

Американський консулат у Києві може виконувати важливу роль і для українців, які не спроможні іздити до Москви і не мають де зголошувати своїх скарг на советську владу, чи шукати допомоги американської влади. Для дисидентів, тих, що бажають виїхати з ССР, консулат ЗСА у Києві може бути дуже корисний. Але, чи доцільно українцям у вільному світі проводити якісь акції з метою відкриття американського консульату у Києві, річ дискусійна. Нам здається, що цю справу треба залишити американським державним чинникам. Українська акція в цій справі може радше пошкодити, ніж помогти.

В чийому інтересі?

Якщо взяти до уваги, що консуляти займаються в основному еміграційними й торговельними справами, збираючи при цьому розвідувальні інформації, та що підлягають вони адміністраційно своїм амбасадам, що їх можуть тільки встановляти суверенні держави на територіях інших держав, з якими втримують дипломатичні взаємини, то відкриття американського консуля-

ту в Києві не то, що не підкреслює державної окремішності УССР в Советському Союзі, але навпаки, утверджує настанову американської політики, згідно з якою Україна вважається складовою частиною території советсько-російської імперії як суцільної російської держави, й тому амбасада ЗСА існує в столиці держави — Москві, а консулят може діяти в Києві, чи будь-

якій іншій місцевості.

Це не випадкове, що нема тут мови про встановлення амбасади ЗСА в УССР, бо такої Вашингтон не визнає окремою незалежною державою.

Американський консулат у Києві вказуватиме незаперечно усьому світові на колоніальний підневільний статус України, що є зневагою української нації та запереченням її права на державну незалежність.

Ті, хто береться пропагувати серед американських конгресменів справу відкриття американського консульату в Києві, повинні спершу осмислити політичний аспект цієї справи та зстановитись, чи насправді діють в інтересі українського народу. В політиці не можна діяти без всестороннього знання політичних проблем та виразного осмислення національних інтересів свого народу. Імпровізація і бажання популяризувати свої акції в пресі, не можуть мати тут місця.

Тому, нема ні доцільності, ані потреби, закликати українців писати листи до своїх законодавців у справі встановлення американського консульату в Києві, але треба залишити цю справу у сфері доцільності й інтересу американської політики, хоч би й тому, що одночасно з відкриттям американського консульату в Києві, Москва відкриє свій консулат у ЗСА, що стане черговою розвідувальною станицею КГБ в Америці, зокрема в боротьбі проти українців.

НАЦІОНАЛЬНА ТРИБУНА

— 4 вересня 1983 —

А ШО ВИ НА ЦЕ,
ШАНОВНІ
ЧИТАЧІ?

Ред. «Украпресу»

Вішановано громадську діячку О.Муць

В цей день відбувся символічний вияв подяки старшим активним громадянам і громадянкам за їхній безкорисний вклад праці для суспільства, бувши вже на емеритурі.

Вдячне громадянство великого Лос Анджелесу й околиць через своїх речників, у склад яких входили посадники Лос Анджелесу та інших довколишніх міст, радні та визначні урядовці, урочисто вручили оцим найактивнішим сеньйорам грамоти признань і подяки, прочитавши при тому зі стопінок пропам'ятної книги коротку історію діяльності кожної, кожного з них. Спеціальною грамотою відзначено також нашу громадську діячку, відому редакторку „Вістей УКО”, завжди діяльну Олю Муць.

Це було перше таке відзначення українки протягом минулих 18-ти років, відколи вони відбуваються. Характерним, і приємним кожному і кожній з нас, було те, що всі заслуги Олі Муць, як це урочисто проголошувалось, були на полі діяльності Ювілятки серед української громади.

Ми ж усі ми, хто знає О. Муць, тішيمось її відзначенням, що їй вповні належить.

Невтомна діячка ще з Денверу і Чикаго в Союзі Українок, де одержала колись золотий хрест заслуги, переїхавши до Лос Анджелесу, завзято і віддано продовжує свою попередню активність та під час трьох каденцій очолює Союз Українок, а крім того, довгі роки приймає на себе обов'язки культурно-освітнього референ-

Оля Муць

та та секретаря Українського Культурного Осередку, де плече-в-плече зі своїм активним чоловіком мгrom Олександром Муцем „тягне“ важкий леміш на громадській ниві. Ювілятка активно працює також і в екзекутіві української радіопрограми „Пісня України“ протягом її існування; вона—член Товариства сприяння українському урядові в екзилі й організації „Ukrainian American Council on Aging“, ну і, безумовно, віддає свій талант й енергію як видавець і редактор „Вістей УКО“.

Шо ж можна ще сказати про таку працьовиту та відану доњку землі української, як лише побажати її широ м ногій літа та кошів квітів, в які вкладені вислови нашої любові, признань та ширих побажань здоров'я, радості і молодого ентузіазму.

Д-р Святополк Шумський
СВОБОДАЧ. 125

КАЛІФОРНІЙСЬКИМ УКРАЇНЦЯМ ДО УВАГИ!

Прим. ред.

Дякую п-ні Олі Муць за добре слово про «Украпрес». На жаль, каліфорнійські українці пасуть задніх щодо передплат, чого я нікак не сподіався від моїх «земляків», з якими й для яких я стільки працював протягом десяти

«ВІСТІ УКО» ПРО «УКРАПРЕС»

У березні 1982 р. вийшло перше число «Украпресу», що його редактор д-р Іван Овечко в Колорадо.

Задання «Украпресу» — подавати огляд-форум вільної думки кожного з нас, якщо ми вишилемо написану статтю на ту чи іншу тему до редакції.

Д-р І.Овечко поставив собі за ціль поміщувати поруч «за» і «проти» — опінії читачів та їхні переконання, але тільки тих, що непохитно стоять на державно-самостійницьких позиціях.

Ідея прекрасна, бо форум вільної критичної думки є дуже потрібний, спеціально ще тут, на чужині. Бути тільки ширим українцем без якогонебудь партійного чи релігійного забарвлення — виглядало дуже недосяжно-важким. Тяжко зрозуміти декому, що релігійні вірування — це почування даної душі, цілковито особиста справа. Знову ж партійна належність — це світське поняття патріотизму, а ці два фактори цілковито не перешкоджають бути ширим українцем. Всетаки д-р І.Овечко тримає свою нейтральну лінію вже півтора роки, як заповів на самому початку виходу в світ «Украпресу».

Я знаю, що Йому не йде це легко, бо він, як знаний поет патріотично-романтичного жанру — має цілу гаму емоцій, симпатій, як і антипатій і ними горить, мов смолоскип у пітьмі, він же ж людина й більше вразлива, як поет, однаке, він зумів розрізнати добро і користь Батьківщині від свого «хочу».

Ми — в Лос-Анджелесі — цінимо почин і працю д-ра Івана Овечка, тим більше, що він, будучи тут у нас, був першим редактором наших «Вістей» двадцять років тому.

Від Редакції пересилаємо д-рові Іванові Овечкові ширі гратуляції за почата діло, які бажаємо Йому цілу пригорщу успіхів.

Оля Муць

років на громадсько-культурному й політичному полі та які, як зачуваю, радо розбирають сотні безплатних показових примірників «Украпресу»...

I.O.

ФОРУМ ВІЛЬНОЇ ДУМКИ

МОЯ РОЗМОВА З РОСІЙСЬКИМ ПАТРІОТОМ

Знайомий я з ним вже понад 25 років, він має середню освіту, звичайно, що любить свою матушку-Росію, бо що б то був за росіянин, щоб не любив своєї держави? Він живе в Торонто, а я на фармах, тому мало стрічаємось з ним. Але одного разу він ішов до мене зі своєю родиною, а його таки наш землячок з Харкова зустрів і питає: «Куди ти ідеш?» Він каже, що іде відвідати Боровика. Той наш харківський хахол-малорос каже, що Боровик є український націоналіст, «а ти до нього ідеш?» Цей йому каже: «Яке мое діло до його націоналізму? Я іду до доброї людини, бо я його знаю, що це людина чесна!» Приїхав він до мене і розказує цю розмову з харківським малоросом, що той намовляв, щоб він до мене не ішов як до нациста. Я сказав так: «Ви, Саша, росіянин, та коли б ви сказали, що ви росіянин і не любите росіян, то, не зважаючи, що ви є доброю людиною, я б вас назвав за це свинею. Такою і я свинею буду, коли я не буду любити свій народ!» Він вислухав і сказав, що я правду кажу, бо хто ж може не любити свого народу? Я сказав, що такі не люблять, як наш харківський Іван, що й сам не знає, хто він.

Часто ми раніше говорили на різні політичні теми, де він часто казав, що зі мною не погоджується на розвал Російської імперії. Але і це нас не робило ворогами. Тепер у це літо він відвідав мене знову, і ми говорили вже на всі політичні теми... Я запитав його: «Як ви, Саша, дивитесь на сучасні події в ССР, що там тепер модні гасла за творення совєтської людини? Чи це не знищенння слов'янського типу людини, щоб витворити людину чисто азійську, а залишитися тільки мова російська, і ту потім замінити на ту мову, хто з тих виродків візьме верх? Чи це не могила для слов'янських народів?»

Довго мій гість думав і сказав: «Ви праві в цьому, і я з вами погоджуєсь, та шкода, що слов'янський народ є великим народом, але не з'єднаним».

Я сказав, що росіяни хочуть з'єднати під Москву, а поляки під Варшаву, а дрібніші теж хочуть увірвати хоч кусочек чужої території, та їх за це віками сваряться. Коли він мені сказав,

що українці так вороже ставляться до росіян, то я його запитав: «Де ж ваші російські організації, що ними тільки росіяни правлять? А ті, що прикриваються іменами росіян, то найбільші вороги українців; вони пишуть різні наклепи на українців.»

Він задумався і сказав, що «наш руський народ губить своє національне обличчя і тим губить і пошану в інших націй». Всяка з минулих імперій розвалювалась тим, що витворювалась суміш націй, в якій ставав тип людини без національного обличчя, який в любий час змінює свою думку і туляється туди, де бачить кращу вигоду. Хоч і залишались націоналісти з шовіністичними поглядами, то більшість була суміш, яка мала перевагу на розвал. Це станеться і з Росією.

М.П.Боровик

Прим. редакції

Тема і висновки в цьому листі автора варти дискусії читачів — чи є Ви, Шановні Читачі, такої думки?

Я всю весну провів, пишучи статтю про Голодомор. Десять коло 13-ти сторінок машинопису вийшло. Тема: колективізація, голодомор і участі жидів у тому всьому... Знаєте, якось стає гайдко, коли подумаєш, що вже 50 років минуло від тієї трагедії, а ми все ще боїмося сказати правду, а, доживаючи і вмираючи, всю її забираємо на той світ. Для кого?.. Ось де наш скандал! Плачемо, нарікаємо, іноді демонструємо для чужинців. А для своїх нащадків правдивих свідчень так і не буде. Пхе!

А.Чапля

Дякую Вам за повернення статті «Безробіття». Мені дивно, якщо не можна критикувати політики президента Регена, чому Ви критикували през. Картера? Адже ж бувший през. Картер бодай витягнув з концентраційного табору Вал. Мороза для українського суспільства, а що доброго зробив для нас теперішній през. Реген? Нічого! Отже, виходить, що публічно можна тільки дурити людей та писати брехню. Як бачимо, наша

еміграція є totally під чорною цензурою так само або й гірше, ніж в Україні під червоною. Отож, називати московських канібалів бандитами — це так само неетично, як називати капіталістичних давунів злочинцями, яких колись судитимуть судом справедливости.

Мені також дивно, що Ви, освічена людина, ще й досі не зрозуміли отіс християнської «мафії», яка ховається за Божу заслону і робить не Божі діла, обманює свій народ порожніми ілюзіями. Щобільше — називати жертви голodomору грішниками — це ідіотизм безідейної св...чі. Хай тричі вони будуть прокляті зі своєю «вірою та релігією» самим Богом!

Прошу більше не висилати мені «Украпресу», якщо він в унісон захищає нечесність і несправедливість. З пошаною —

В.Петрів

Від ред.

1. Статтю «Безробіття» повернено авторові, бо, поперше, тема безробіття та ще й насвітлена з однієї «сторони медалі» не відповідає завданням «Украпресу» — подавати «дві сторони медалі» кожній проблемі; подруге, згадана стаття не обґрунтована фактами; потрет, автор не міг дочекатися, поки редакція знайшла б десь матеріал на ту ж тему з іншої «сторони медалі». Це свідчить про те, що для української еміграції справа безробіття не належить аж до таких першорядно важливих проблем.

2. Я критикував през. Картера не в

«Украпресі», а в звичайному тижневику «Вільний Світ», а до того ж і саме сьогоднішнє безробіття в Америці — це наслідки з часів урядування Картера, хоч, може, й не його особиста в тому вина. Та й в «Украпресі» можна критикувати будь-якого президента у формі листів до редакції (Форум вільної думки), але в окремих статтях мусить бути матеріал різних авторів — «за» і «проти». Тож при чому тут «чорна цензура»?

3. Християнською «мафією» автор називає католицький спілокат, який свого часу видав звернення з приводу голоду в Україні 1933-го року. Давнє довге звернення було в дуже різкому антикомуністичному дусі, і до того автор не мав жодних застережень. А що звернення закінчувалось кількома рядками із закликом молитися за жертви того голоду і ті жертви названі там «грішниками», автор вимагав уміщення того абзацу і критики на нього. Беручи до уваги догматичні тлумачення віри й релігії, згідно з якими всі люди є грішники, «Украпрес» не може встравати в догми будь-яких віровизнань, тому й бажання автора не міг задовольнити.

4. Що було б з усією пресою у всьому світі, якби кожний передплатник відмовлявся від неї через невміщення його однієї статті в ній?..

I.O.

А Н О Н С

Михайло Ступка. НАД ТИХИМ СЕРЕТОМ. Спогади. У твердій оправі. Понад 400 стор. 6"х9". Докладно — в наст. числі.

Вийшла книжка І.Форденка „Система чудес”

Чикаго, Ілл. — Два роки тому, тут, накладом автора І. Форденка, з'явилася 260-сторінкова книжка п. з. „Система чудес”.

Ця книжка розподіляється на частину першу п. з. „Марксизм” — короткі, теоретично-практичні зауважі до марксизму — та частину другу п.з. „Пішком по уявлений Україні”.

Моттом до цієї книжки служать авторові слова: „Хай прозріють врешті ті, що досі вірили в якийсь оновлений (нео) марксизм, а про російський червоний імперіалізм, що звуться Співітським Союзом, мали таке слабе уявлення”. У передмові про цю працю І.

Форденка В. Поліщук пише: „Нову книжку І.Форденка, яку він пускає всвіт під назвою ‘Система чудес’ правильніше було б назвати ‘Стислий генератор совєтського зла’, бо в ній автор з великою скрупульозністю і знанням справи викриває неймовірне зло, яке несе з собою Совєтський Союз.

Автор у своєму слові ‘Замість вступу’ попереджає читача, що він ані поет, ані письменник, а звичайний свідок і що він свідчить ‘лише те, що бачив і чув’”.

Книжку „Система чудес” можна набути, звернувшись на адресу: І. Форденко, 938 N. Hoyne, Chicago, Ill., 60622.

СВОБОДА

Від ред. «Украпресу»

Автор «Системи чудес» прислав у подарунок на розбудову «Украпресу» 25 прим. цієї книжки, за що йому щиро дякуємо. Нашим передплатникам і доброчинцям висилаємо цю 260-сторінкову книжку невеликого формату за 5 дол. (з пересилкою), іншим — за \$7.50.

КОЛИШНІ ДИСИДЕНТИ ПРО ГОЛОД 1933-ГО

ЧИ ГОЛОД 1933-ГО БУВ ВИКЛИКАНИЙ НАЦІОНАЛЬНИМ ЧИННИКОМ?

Леонід ПЛЮЩ

каже: «НІ!»

Сталінська група весь час міняла свою стратегію під впливом як внутрішньої партійної боротьби, так і під впливом провалу тих чи інших авантюристів. Нинішня криза свідчить, що советська політекономія десь у фундаменті, в суті своїй, порушує економічні закони, створюючи перманентну кризу. 1932-33 рр. були таким з чергі найсильнішим проявом цієї кризи.

Друга проблема тісно зв'язана з попередньою. По кому, по якій соціальній групі, наносився удар? В зв'язані з цією проблемою питання про географію голоду й статистику часто-густо вносяться «патріотично-нерозумні» емоції.

Питання про те, чи вмирали з голоду в 32-33 рр. й інші національності. — питання факту, а не патріотизму. Патріотизм якраз і полягає в тому, щоб знати об'єктивні факти і правильно зрозуміти їх, зробивши розумні й реалістичні політичні й моральні висновки з них.

6-ти мільйонам українців (я називаю загальноприйняте число), що вмерли з голоду, не легше від того, що вмерли при цьому ті й інші мільйони — казаків, казахів, німців, алтайців та навіть росіян.

Фактом є, що голод, крім України, був на Північному Кавказі, на Кубані, на Тереку, Дону, в частині Поволжя, Сибіру, Далекого Сходу, в Республіці Німців Поволжя, в Казахстані — тощо.

Факт, що найстрашніший голод лютував на Україні й на Кубані. Про це писали в той час усі, в тому числі російські фашисти.

У всіх районах, де був голод, жило багато українців. Але й цього недостатньо, щоб твердити, що акція голоду мала національний, чисто антиукраїнський характер.

Географія голоду демонструє, що: а) голод був, головним чином, в багатьох землеробських областях, які ніколи не були особливо прихильними до більшовизму; б) там був найбільший спротив колективізації; в) це зв'язано з тим, що історично в цих районах кріпацтва або зовсім не було, або воно було недовго, рабські риси не були досить

Валентин МОРОЗ

каже: «ТАК!»

«Глибоко помиляється той, хто розгляжає створений в Україні 1932-1933 року голод як репресію, вжиту длі переворення спротиву українського селянства колективізації. Думати так — це абсолютно не розуміти тодішнього становища в Україні. Опухле, конячує з голоду селянство менш за все спроможне було стати до будь-якого спротиву. Єдиним змістом людського мислення стала думка про шматок хліба... Та й про який спротив може бути мова, коли... ще в 1931 році 65,3% усіх селянських господарств було вже колективізовано. Було б дивно думати, що увесь жах голоду був вчинений для того, щоб збільшити ту цифру на 4% і довести її до 69%, як це сталося в голодному році. Ні, голод був не поліційним заходом, а змістом економічної політики Москви у відношенні до України, не відплатою чи карою, а прямою ціллю...» (Константин С. Кононенко. «Україна і Росія. Соціально-економічні підстави української національної ідеї 1917-1960». Мюнхен, 1965. стор.276)

Близькуча аргументація, яка показує, що не проблема «колективізації» була причиною голоду.

Є один аспект 33-го року, досі мало зачеплений: голод в містах. Вважається чомусь, що міста у 33-му році не потерпіли. Проте спомини Ж. Фесенка-Ковалської («АНАБАЗИС», ч. 10 за 1982 р.) проливають нове світло на це питання. Автор спогадів свідчить, що в місті Гадячі люди мерли на вулицях, як і в навколоїшніх селах. Отже, влада берегла від голодної смерті міста Донбасу. Харків або Одесу, наповнені зрусифікованим, імперським еле ментом. Бо саме цей елемент мав залити (і зрусифікувати) вимерлий від голоду український простір. Коли ж ідеться про такі традиційно-українські міста, як Гадяч, то згідно з пляном, вони теж прирікались на голодомбр, бо мали українське населення і були в тій самій мірі, як і навколоїшні села, носіям українського духу й української традиції. Голод в таких містах, як Гадяч — мабуть, найпереконливіший доказ, що колективізація не була причиною його. У містах же ніхто не плянував колективізацію.

Мусимо використати тему українського голокасту так, як Жиди використали свій. Наш голокаст був найбільший — ми повинні винести цю фразу на сторінки газет і екрані телевізій. Готуються фільми про Голод; один з них уже був на канадській телевізії і зробив велике враження на всіх. В Едмонтоні є усталеною датою відкриття пам'ятника Голоду — жовтень 1983 року.

Метою всіх цих акцій є не самоціль: показати, що «нас били», «ми нещасні». Народна приказка каже: дурного і в церкві б'ють. Перед нами стоїть завдання

Леонід Плющ

розвинені в селянства; г) саме тому, що це — хлібородні райони, влада найбільше розраховувала на грабунок в цих районах, щоб за допомогою їхньої сільськогосподарської продукції вийти з індустріалізаторських невдач. Хліб, концентрація хліба в своїх руках — давала більшовикам особливу владу над усім населенням країни: хто має хліб, той має владу.

Враховуючи все це, я особисто схиляюся до твердження, що голodomор провадився з соціально-політичних мотивів: був направлений проти **сильного селянства**. Сильного не стільки з точки зору матеріальної заможності, скільки вільно-любного, не бажаючого нової форми кріпацтва — державного. І лише постільки, поскільки історико-географічно це співпадало, головним чином, не з традиційно-російськими районами (кріпацькими), ця акція набрала й національний характер геноциду.

«УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО»
ЧИСЛО 2166

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Федір Капуста

теж каже: "НІ!"

Я, як наочний свідок штучного голоду, стверджую: то не є міф, а дійсність: колективізація є головною причиною штучного голоду 1933 року в Україні, це є аксіома, якої не заперечить і такий «ілюзіоніст», яким є В. Мороз. «Чомусь вважається, що міста в 1933 році не потерпіли, проте спомини Ж. Фесенка-Ковальської виливають нове світло на це питання; автор споминів свідчить, що «... в місті Гадяч люди мерли на вулицях, як і в навколишніх селах». У цих свідченнях затаєна одна деталь: у таких містах як Гадяч, Хорол, Зінків, Кобиляки та інші повітові міста Полтавщини, в зоні «міста» жили хлібороби-селяни, які працювали на землі та платили хлібозаготівлі так само, як і навколишні селяни, і влада забрала і у них останні залишки харчів. Така версія В. Мороза ліє воду на млин советської системи та вибілює від злочину найжорстокішу ідеологію, якою є марксизм-ленінізм.

— — — — —
Федір Капуста
Нью-Йорк

Від ред. «Украпресу»:

Валентин Мороз

конкретніше. Нас тиснуть. В Америці відбулись суди над Українцями. Нас звинувачують у найтяжчих гріхах з часів 2-ої світової війни. Мусимо оборонятися. Найкраща оборона — це наступ. Не виправдовуватись, а сказати:

Так, Українці були в німецькій поліції. Так само, як Жиди були в НКВД і складали 90% комісарів до війни. Голод 33-го року у значній мірі витворений цими комісарами. Маємо свідчення про це не лише з українського, але й з жидівського боку. Поет Багрицький (жидівського походження, писав російською мовою) в поемі «Дума про Опанаса» каже, що герой його втік «из продотряда от Когана-жиде». Продотрядом називається спеціальний терористичний загін для грабування хліба в селян. Комісаром був Коган... Добре свідчення про це з боку людини жидівського походження. Можемо навести їх більше: свідчення (і літературних, і не-літературних), де фігурує комісар жидівського походження в терористичній акції.

Коли ми заговоримо такою мовою, противідна сторона напевне втратить бажання звинувачувати нас.

Найкраща оборона — наступ. Нехай 50-річча Голоду буде початком нашого наступу, початком розбудови нашої доброти опінії в світі.

Зорганізуймо акцію 50-річчя так, щоб світ побачив, прочитав і повірив у слова з французької газети «Л'Матан», яка писала про український голод у 1933 році:

«Систематично зорганізований голод має метою знищити націю, єдиним злочином якої є те, що вона змагає до свободи».

«Анабазіс» ч.2

А ТУТ КАЖУТЬ: "ТАК!"

При розкуркуленні згинуло декілька сот тисяч українців.

Але розкуркулення проводилось головно в 1929-31 рр. і не потрібно змішувати два різних злочини правителів советської Росії: розкуркулення та голodomор 1933 р., що не співпадають за часом.

Голод 1933 р. потрібно розглядати лише, як спеціально примінений Геноцид з ціллю зменшити кількість українців в ССР, а не з ціллю примусити українців вступати до колгоспів.

— — — — —
До 1933 р. спротив селян колективізації практично вже зломили, колективізація в Україні вже включила більше 70 відсотків українських селян в колгоспи.

В Росії на 1933 р. відсоток колективізованих селян був менший, ніж в Україні. Значить, 1933 р. не було ніякої необхідності застосовували ці заходи для колективізації України.

«УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО»
ЧИСЛО 2150

НАВІΤЪ ПРО ГОЛОД НЕМАЄ ОДНОЇ ДУМКИ... ЖАХ!

ДОБРОЧИНЦІ «УКРАПРЕС»-у ДАТКИ НА ПРЕСФОНД

(від I.VIII.83 до I.IX.83)

в amer. дол.

У дужках totalна сума, внесена даним жертвовавцем

M.Синицький	\$ 5.00
M.Боярський	\$10.00 (\$15.00)
Д-р П.Мірчук	\$10.00
O.Лесів	\$10.00 (\$103.00)
M.Задойний	\$ 5.00
M.Гусар	\$25.00 (\$200.00)
A.Серафин	\$ 5.00
<hr/>	
Разом за серпень	\$70.00

УСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ —
ЩИРЕ СПАСИБИ!

ВІД РЕДАКТОРА

КОРОТКО — ПРО ВАЖЛИВЕ

Від початку заснування «Украпресу» (березень 1982 р.) це періодичне видання виходило регулярно щомісяця аж дотепер, і читачі, мабуть, вже звикли до того, що редактор-видавець якось там і далі «викручуватиметься» з фінансових труднощів. Але мінімальні датки на пресфонд протягом останніх літніх місяців, дуже повільне збільшення кількості передплатників, як також залеглість багатьох з передплатою утруднюють плянування на майбутнє і змушують «Украпрес» перейти, мабуть, від наступного числа на **неперіодичність**, якщо фінансовий стан

дуже скоро і радикально не поліпшиться. Якщо таке станеться, то щоб не сталася кривда сумлінним платникам на журнал, прошу розраховувати внесену передплату **не на певний час, а на певну кількість чисел журнала з розрахунку 2 дол. за кожне число.**

На жаль, через переобтяжність, будучи і редактором, і коректором, і видавцем, і книговодом, і секретарем, і експедитором (крім викладів в університеті), я не маю можливості на кожній адресній наліпці після кожної вплати певної суми знову і знову міняти дати-терміни — покищо кожний вплатник мусить сам себе контролювати і знати, скільки він вплатив та на скільки чисел тих грошей вистачить. А датки на пресфонд постійно друкуються в журналі. Лише на виразне бажання можу вислати окремо кожному зацікавленому дані про стан його передплати, а більшим жертвовавцям, на іхнє бажання, завжди можу вислати докладніший звіт про фінансовий стан в-ва.

Тут же коротко: щоб затримати періодичність, тобто щомісячну появу «Украпресу» бодай на дальший рік, потребуємо якнайшвидше 200-300 нових передплатників або при існуючій кількості передплатників щонайменше 5,000 доларів пожертв протягом цих найближчих двох місяців.

I.O.

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО В-ВА „УКРАПРЕС”

“Украпрес” — це не тільки унікальний місячний журнал ОГЛЯДУ української преси поза Україною та справжній ФОРУМ ВІЛЬНОЇ ДУМКИ ЧИТАЧІВ (вже вийшло 18-20 чисел), а й видавництво книжок і брошур. РЕДАГУЄМО, УПОРЯДКОВУЄМО і ВИДАЄМО СПОГАДИ і РІЗНІ ТВОРИ АВТОРІВ. Висиласмо показові минулі числа журнала і показові примірники виданих книжок у м'якій, напівтврдій і твердій обкладинці з золотим відтиском. Рекордові реченні, солідне оформлення, найприступніші ціни.

“UKRAPRESS”

Dr. Iwan Owechko, P. O. Box 811, Greeley, Colo. 80632, USA

«Думайте, читайте!..»

Т.Шевченко

КНИЖКИ НА ПРОДАЖ

Замовляючи книжки в «Украпрес»-і, Ви посередньо помагаєте його існуванню й розвитку.

Микола П.Новак. «НА СТОРОЖІ УКРАЇНИ».

Спогади. Історичні матеріали. Документи. Листування. Понад 600 стор. великого альбомного формату, в твердій обкладинці з золотим відтиском, багато ілюстроване люксусове видання \$30.00

Микола П.Новак. «ГАРДІЄНС ОФ ЮКРЕЙН».

232 стор. альбомного формату, в твердій обкладинці, багато ілюстроване, англійською мовою, видання. Спогади, історичні документи, інформації про Україну й українців у всьому світі \$20.00

Іван Овечко. «ЧЕХОВ І УКРАЇНА».

Походження А.П.Чехова, його зв'язки з Україною й українські елементи в житті й творчості письменника. Видання Українського Вільного Університету. З передмовою проф. д-ра Василя Лева та з резюме англійською, німецькою і французькою мовами. 150 стор. \$5.00

Іван Овечко. «НУМО ДО ПРАЦІ!»

Есей про філософію праці та її ролю у відновленні людини. Видання Українського Культурного Осередку в Лос-Анджелесі. З довідкою про автора англ. і українською мовами з-під пера проф. д-ра Р.Кухаря та з бібліографією писань автора за 1950-1980 рр. Есей присвячено проф. д-рові О.Кульчицькому. 86 стор. \$5.00

Софія Гаєвська. «СКАРБИ СТОЛІТЬ» (англ. мовою).

Видання Фундації Українського Вільного Університету. Зредагував Іван Овечко. 112 стор. Цікаві й корисні для української справи спогади. 100 прим. — подарунок авторки для «Украпрес»-у \$5.00

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! ВІД ВАШОЇ ЩЕДРОСТИ
ЗАЛЕЖИТЬ ІСНУВАННЯ І РОЗБУДОВА
УКРАПРЕС-у!

Спонзоруйте це видання! Надсилайте датки на пресфонд! Пишіть листи до відділу «Форум вільної думки читачів! ПОШИРЮЙТЕ «УКРАПРЕС»!